S FESTIVALSKIMI ZVOKI
ZA VEČJO POZORNOST

Potek in rezultati sodelovanja v projektu Socrates/Grundtvig: 'Mednarodni teden učečih se odraslih v Evropi' – 'International Adult Learners' Week in Europe' (IntALWinE)

International Adult Learners Week in Europe

S FESTIVALSKIMI ZVOKI
ZA VEČJO POZORNOST

Potek in rezultati sodelovanja v projektu Socrates/Grundtvig: 'Mednarodni teden učečih se odraslih v Evropi' – 'International Adult Learners' Week in Europe' (IntALWinE)

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

UNESCO Institute for Lifelong Learning

International Adult Learners Week in Europe

Directorate General for Education and Culture

Naslov izvirnika:

Beating the drums for attention

Unesco Institute for Lifelong Learning (UIL), Hamburg

Copyright © 2007 by UIL

Vse pravice pridržane.

Prevod: Zvonka Pangerc Pahernik

Lektura: Nevenka Kocijančič

Medtem ko so programi Unescovega inštituta za vseživljenjsko učenje (UIL) iz Hamburga osnovani v skladu z načrtom, ki ga sprejme generalna konferenca Unesca, je izdaja publikacij izključna odgovornost Inštituta. Unesco ni odgovoren za vsebino teh publikacij. Stališča, izbor ugotovitev, izražena mnenja – vse to je odgovornost avtorjev in ne sovpada nujno z uradnimi stališči Unesca oziroma Unescovega inštituta za vseživljenjsko učenje. Uporabljene označbe ter prikazi gradiv v tej publikaciji ne pomenijo izraza kakršnega koli mnenja Unesca ali UIL kar zadeva pravni položaj posamezne države ali ozemlja ter njenih oblasti oziroma kar zadeva ureditev meja posamezne države ali teritorija.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnjica, Ljubljana

374.7 (4)

S festivalskimi zvoki za večjo pozornost [Elektronski vir] : potek in rezultati sodelovanja v projektu Socrates/Grundtvig Mednarodni teden učečih se odraslih v Evropi – International Adult Learners' Week in Europe (IntALWinE) / [prevod Zvonka Pangerc Pahernik]. – Ljubljana : Andragoški center Slovenije, 2007

Dostopno tudi na: http://tvu.acs.si/mednarodno/ucenci
Dostopno tudi na: http://www.ALWinEurope.net - Prevod dela: Beating the drums for attention

ISBN 978-961-6130-61-5

232677376

S festivalskimi zvoki za večjo pozornost -
Potek in rezultati sodelovanja v projektu Socrates/Grundtvig:
'Mednarodni teden učečih se odraslih v Evropi' -
'International Adult Learners' Week in Europe' (IntALWinE)

Vsebina

5 Predgovor

6 Uvod in pregled projekta IntALWinE

14 Primeri dobre prakse: prireditve in dejavnosti festivala učenja

20 Promocijsko gradivo

24 Podeljevanje priznanj učečim se odraslim za njihove učne dosežke

26 Pomen sodelovanja

32 Vrednotenje festivala učenja

34 Osebne izkaznice festivalov učenja

36 Zaključki in priporočila partnerjev mreže IntALWinE:
Mobilizacijski in zagovorniški potenciali tednov učečih se odraslih in drugih festivalov učenja

40 Zaključki in priporočila z vidika učečih se odraslih:
Načini vključevanja predstavnikov učečih se odraslih v oblikovanje politike in ponudbe izobraževanja in učenja

46 Seznam partnerjev mreže IntALWinE

Predgovor

Naslov *S festivalskimi zvoki za večjo pozornost (Beating the drums for attention)* je metafora, izbrana z namenom, da zrcali stalna prizadevanja izobraževalcev odraslih za promocijo učenja, spodbujanje igrivega odnosa do učenja ter bodrenje učečih se za to, da so udeleženi v tem procesu in da nanj tudi dejavno vplivajo. Gonilna sila celotnega gibanja je zavezanost vseh njegovih članov, da na ustvarjalen način širijo učenje ter si izmenjujejo izkušnje o inovativnih, pristnih in edinstvenih učnih poteh. Iz nacionalnih tednov učečih se odraslih in drugih festivalov učenja se je razvilo mednarodno dogajanje. Njegova evropska veja je najmočnejša in najdejavnejša, podpirata jo program Evropske unije Socrates/Grundtvig ter dinamična mreža sposobnih koordinatorjev.

Unescov inštitut za vseživljenjsko učenje je v koordiniranje te mreže ter dajanje podpore gibanju festivalov učenja v Evropi in svetu vložil svoje strokovno znanje in to doživljal kot zadovoljstvo in izziv hkrati. Pomemben del naloge sta bila opredelitev in okrepitev potenciala in učinkovitosti festivalov učenja ter razvoj bolj čvrstega evropskega ogrodja za sodelovanje. Drugi namen je zadeval povečanje vloge učečih se odraslih in okrepitev le-teh s poudarjanjem pomena njihovih mnenj pri oblikovanju učnih procesov. Končni cilj pa je bil uporabiti ta pomemben vir za promocijo vseživljenjskega učenja in za krepitev demokracije, človekovih pravic in učinkovitega vodenja.

Gibanje je zraslo presenetljivo hitro, festivalski zvoki so postali vse glasnejši, plesni koraki pa vse bolj prilagojeni pospešenemu ritmu. Kot je bilo poudarjeno že na konferenci CONFINTEA V, so se tedni učečih se odraslih in drugi festivali učenja dokazali kot pomembni dejavniki za promocijo učenja odraslih in razodevanje njegovega plemenitega poslanstva, da okrepi vse učeče se, poveča udeležbo v začetnem izobraževanju, prispeva h gradnji demokracije in pomaga pri postavljanju temeljev za vseživljenjsko učenje. Festivali učenja, forumi učečih se odraslih, študijski obiski učečih se odraslih in učne poti posameznikov so le nekateri od mnogih *modi operandi* (načinov dela), namenjenih počastitvi učečih se ter priznavanju njihovih dosežkov in odlik. Občudovanja vredna vloga projekta IntALWinE je bila ta, da je vodil ta proces na sistematičen, ustvarjalen in vključevalen način ter razodeval možne načine vzpostavljanja solidarnosti, izmenjave izkušenj in deljenja odgovornosti, oblikovanja partnerstev, vzpostavljanja trdnih povezav in neutrudnega promoviranja radosti učenja. Moja kolegica, Bettina Bochynek, je bila jedro tega gibanja, ni ji bilo žal časa niti naporov za njegovo animacijo. Svoje delo je opravljala s predanostjo, nadarjenostjo in strokovno kompetenco. Unescov inštitut za vseživljenjsko učenje želi njej in celotni mreži izraziti svojo iskreno zahvalo. Naj festivalski zvoki zazvenijo, naj dosežejo vse, ki jih je najteže doseči, in naj širijo radost učenja.

Dr. Adama Ouane,
direktor Unescovega inštituta za vseživljenjsko učenje (UIL)

Uvod in pregled projekta IntALWinE

Ko smo ob koncu leta 2003 pričenjali z delom za projekt IntALWinE, je bilo pred nami triletno obdobje mednarodnega sodelovanja nacionalnih mobilizacijskih in zagovorniških kampanj za uveljavitev vseživljenjskega učenja v Evropi. Medtem ko se je na začetku zdelo, da gre za dolgo obdobje z mnogimi priložnostmi za izmenjavo izkušenj in ustvarjalno delo, smo kasneje presenečeni ugotavljali, kako hitro beži čas in kako zahtevno in časovno potratno je medsebojno sporazumevanje, sodelovanje in sprejemanje skupnih zaključkov v skupini sicer polno zaposlenih strokovnjakov, predstavnikov različnih držav in kultur.

Prvotna zasedba mreže je štela trinajst koordinatorjev tednov učečih se odraslih in drugih festivalov učenja iz trinajstih evropskih držav pod koordinacijo Unescovega inštituta za vseživljenjsko učenje (UIL), tedaj še Unescovega inštituta za izobraževanje (UIE) iz Hamburga, Nemčije. V triletnem obdobju smo zaradi delovnih prerazporeditev v njihovih ustanovah izgubili dva partnerja, po drugi strani pa pridobili tri nove. V obdobju zaključevanja dejavnosti, ki so v skladu z našim akcijskim načrtom potekale proti koncu leta 2006, so našo mrežo sestavljali koordinatorji festivalov učenja iz petnajstih držav: iz Bolgarije, Cipra, Estonije, Finske, Islandije, Italije, Litve, Madžarske, Nizozemske, Norveške, Romunije, Slovenije, Španije, Švice in Velike Britanije. Večinoma so bili to predstavniki nevladnih organizacij s področja izobraževanja odraslih, nekateri pa so zastopali javne zavode s področja izobraževanja odraslih, ki so tako ali drugače povezani z državnimi oblastmi.

Prvotni in poglavitni cilj projekta IntALWinE je bil ta, da partnerji uporabijo in nadalje bogatijo strateški potencial festivalov učenja ter da razvijejo še trdnejše evropsko ogrodje za sodelovanje na tem področju. Mreža IntALWinE naj bi nudila podporo nacionalnim festivalom učenja v tem smislu, da bi po eni strani krepila tehnične sposobnosti koordinatorjev, po drugi strani pa omogočala večje vključevanje učečih se odraslih. Namen sodelovanja je bil tudi priprava gradiv in njihovo širjenje ter večanje prepoznavnosti in položaja festivalov učenja kot orodij za zagovorništvo vseživljenjskega učenja.

Mreža je svoje delo zastavila na treh medsebojno povezanih področjih. Cilji, zastavljeni na teh področjih, so bili:

1. postaviti v središče pozornosti glasove in mnenja učečih se odraslih in slednjim omogočiti, da dejavno sodelujejo v dejavnostih mreže;
2. izboljšati učinkovitost festivalov učenja v sodelujočih deželah in drugod;
3. izpostaviti in še povečati pomen festivalov učenja kot mobilizacijskih kampanj za uveljavitev vseživljenjskega učenja in demokracije.

Delovna srečanja, študijski obiski, komunikacija prek e-pošte in skupinsko delo – vse to so bili temeljni stebri projektnega sodelovanja. Dopolnjevala sta jih dejavna udeležba učečih se odraslih, predstavnikov partnerskih držav IntALWinE v treh dejavnostih, ter njihov prispevek k ovrednotenju mreže IntALWinE in oblikovanju priporočil za politiko izobraževanja odraslih.

Potek projektnega sodelovanja in vsi njegovi rezultati so dokumentirani na spletni strani projekta (http://www.ALWinEurope.net). Ta spletna stran naj bi presegla vidik dokumentiranja projekta, tako da bi postala trajni portal festivalov učenja v Evropi. Stran bo zato tudi v prihodnje ostala interaktiven in dinamičen vir tehničnih pripomočkov, pomembnih povezav, uporabnih gradiv, kontaktnih podatkov in zgodb učečih se odraslih. Vsem zainteresiranim spletna stran omogoča, da prispevajo svoje izkušnje, znanje ali življenjske zgodbe, tako da se ohranja živost tega komunikacijskega orodja.

Pričujoča publikacija je končni proizvod skupnega dela mreže IntALWinE, njen namen pa je prikazati izpeljane dejavnosti ter rezultate, dosežene v okviru te Socrates/Grundtvig mreže. Uvodu in pregledu projekta sledi vrsta predlogov in primerov dobre prakse, ki so jih zbrali partnerji mreže IntALWinE z namenom, da prispevajo k nadgradnji festivalov učenja. Primeri so umeščeni v pet kategorij, in sicer: dogodki in dejavnosti, promocijsko gradivo, priznanja in nagrade, sodelovanje in evalvacija. V nadaljevanju sta predstavljeni še dve skupini priporočil za politiko izobraževanja: prvo so pripravili projektni partnerji, drugo pa učeči se odrasli, ki so bili vključeni v dejavnosti mreže. Na osrednjih straneh publikacije so predstavljene osebne izkaznice festivalov učenja v sodelujočih državah mreže IntALWinE, na koncu pa kontaktni podatki projektnih partnerjev.

Upamo, da bo publikacija dostopna velikemu številu različnih zainteresiranih bralcev, da se jim bo vsebina zdela koristna in da bodo ob branju uživali. Na našo stran bi želeli pritegniti tiste, ki krojijo politiko, pa tudi ponudnike ter izvajalce izobraževanja odraslih in jih prepričati, da so festivali učečih se odraslih in drugi festivali učenja pomembni mobilizacijski pripomočki za uveljavljanje vseživljenjskega učenja. Prav tako bi želeli spodbuditi sedanje in bodoče organizatorje festivalov, da si pomagajo z nasveti in priporočili, ki smo jih zbrali. Nenazadnje pa bi radi povabili odrasle, vključene v izobraževanje in učenje, da si ogledajo rezultate našega dela, nam sporočijo svoje odzive in da najdejo navdih zase v priporočilih, ki so jih sestavili učeči se odrasli, vključeni v dejavnosti naše mreže.

Glasovi in mnenja učečih se odraslih

Prvo področje sodelovanja v mreži IntALWinE, ki se je osredotočalo na izkušnje, prizadevanje in vključevanje učečih se odraslih, je pomenilo srž našega dela. Gre za najbolj inovativno in ambiciozno sestavino našega projektnega sodelovanja, ki ima obenem tudi najbolj jasno perspektivo za prihodnost. Prav zato nekoliko bolj poglobljeno poročilo o teh dejavnostih prikazujemo že na tem mestu.

Na tem področju našega dela so bile izpeljane tri dejavnosti. Prva je bila Mednarodni forum učečih se odraslih, izpeljan med 4. in 6. oktobrom 2004 v bivalnem izobraževalnem centru 'Knuston Hall' v kraju Northamptonshire v Angliji. Forum je organiziral in gostil britanski partner mreže IntALWinE, Nacionalni inštitut za nadaljevalno izobraževanje odraslih (National Institute for Adult Continuing Education - NIACE), vsi drugi partnerji pa so v forum delegirali predstavnika učečih se odraslih. Ker je bilo srečanje mednarodnega značaja, so morali udeleženci izpolnjevati določene pogoje in imeti nekatere izkušnje: morali so se znati sporazumevati v angleškem jeziku, samozavestno potovati v tujino in sodelovati v mednarodni delovni skupini, prav tako pa so morali imeti določene izkušnje z vodenjem.

Izkazalo se je, da so bili navedeni pogoji precej zahtevni, kljub temu pa se je v forumu zbralo enajst mednarodnih predstavnikov učečih se odraslih iz Bolgarije, Cipra, Estonije, Finske, Islandije, Litve, Nizozemske, Norveške, Romunije, Slovenije in Švice. Pridružili so se jim štirje učeči se odrasli iz Velike Britanije (iz Anglije, Škotske in Walesa), ki so že imeli izkušnje z delovanjem v forumu učečih se odraslih na nacionalni ali lokalni ravni.

Mednarodni forum učečih se odraslih naj bi udeležencem omogočil:

- izmenjavo izkušenj o tem, ali se je z njimi kot učečimi se odraslimi že kdo posvetoval z namenom, da sooblikujejo ponudbo izobraževanja odraslih v njihovih državah;
- izboljšanje vrste sposobnosti, potrebnih za delo v skupini, kot so: samozavesten nastop, sposobnost predstavljanja stališč in mnenj, zmožnost poslušanja;
- oblikovanje priporočil za strokovnjake in politike na

Koledar kot promocijsko gradivo Tedna učečih se odraslih v Litvi

področju izobraževanja, da bi se le-ti posvetovali z učečimi se;
- preučitev možnosti za prihodnje sodelovanje učečih se odraslih na lokalni, nacionalni in mednarodni ravni;
- delovanje v vlogi multiplikatorja in pobudnika prvih korakov za vzpostavitev lokalnih ali nacionalnih forumov učečih se odraslih v sodelujočih državah.

Treba je poudariti, da je bil omenjeni forum prvi tovrstni mednarodni dogodek, na katerem so se zbrali učeči se odrasli iz različnih držav. Kot tak je imel določene pomanjkljivosti in poznalo se je, da manjka predhodnih izkušenj. Forum sta po strokovni plati pripravili in izpeljali izkušeni britanski sodelavki Sue Duffen in Val Saunders, vendar sta bila mednarodnost in medkulturnost srečanja zahtevnejša, kot je bilo pričakovati. Sestanku bi bilo treba nameniti več časa, zato da bi se udeleženci bolje seznanili z delovnim okoljem v tuji državi, da bi laže premagovali potovalne nevšečnosti in se temeljiteje spoznali s svojimi kolegi iz drugačnih kulturnih sredin. Prav tako bi bilo treba več časa in pozornosti nameniti samemu izboru udeležencev, da bi ti zares izpolnjevali naštete pogoje. Izbrane udeležence bi bilo treba bolje seznaniti s cilji srečanja pa tudi z njihovo pričakovano vlogo pri nadaljnjem delu v posameznih državah. Bolje bi jim bilo treba predstaviti potencialne koristi, ki bi jih lahko prinesla udeležba v mednarodnem forumu njim samim pa tudi širše.

Kljub naštetim pomanjkljivostim, ki pa so pomenile svojevrstno učno lekcijo, je bil forum uspešen in so ga vsi udeleženci zelo dobro ocenili. Nekatere zastavljene cilje so udeleženci dosegli takoj, kot npr. izmenjavo izkušenj učečih se odraslih, predstavnikov različnih kulturnih in družbenopolitičnih ozadij, izboljšanje nekaterih sposobnosti ter oblikovanje priporočil za večje vključevanje učečih se odraslih v izobraževanje in učenje. Vzpostavljene so bile tudi možnosti za prihodnje sodelovanje učečih se odraslih iz različnih evropskih držav. Nekatere cilje pa bo treba doseči v prihodnosti, med njimi zlasti oblikovanje forumov učečih se odraslih v partnerskih državah mreže IntALWinE, a tudi na tem področju so že bili storjeni spodbudni začetni koraki.

Z namenom, da se zagotovi trajnost omenjenih prizadevanj, je imela ista skupina učečih se odraslih vnovično možnost, da se sestanejo in pregledajo učinke svojega prvega srečanja. Spomladi naslednje leto, natančneje od 22. do 26. maja 2005, so se udeležili študijskega obiska britanskega Tedna učečih se odraslih, in sicer so obiskali London, Cardiff in Manchester. Študijski obisk, organiziran za učeče se odrasle in skupaj z njimi, je imel tele namene:
- oceniti, kaj so udeleženci postorili in doživeli po prvem srečanju Mednarodnega foruma učečih se odraslih (zlasti kar zadeva obveščanje in promocijo pa tudi druge učinke foruma v njihovih državah),
- preučiti možnosti in konkretne korake, ki bi omogočali nadaljnji obstoj in razvoj regionalnega in nacionalnega gibanja forumov učečih se odraslih,
- pogovoriti se o strategijah za učinkovitejše vključevanje predstavnikov učečih se odraslih v oblikovanje politike in ponudbe izobraževanja odraslih na nacionalni in evropski ravni,
- obiskati dejavnosti na lokalni ravni (v Cardiffu in Manchestru) vključno z osrednjim odprtjem britanskega Tedna učečih se odraslih in podelitvijo priznanj v Londonu.

V prvem delu študijskega obiska so udeleženci poročali o tem, kakšne učinke je imela njihova udeležba na prvem Mednarodnem forumu v njihovih državah. Večinoma so v sodelovanju z nacionalnim

Plakat Tedna vseživljenjskega učenja v Sloveniji

koordinatorjem v posamezni državi širili informacije o Mednarodnem forumu učečih se odraslih na različnih sestankih, prireditvah in novinarskih konferencah ali pa na spletnih straneh projektnih partnerjev mreže IntALWinE. Nekateri so naredili tudi nekaj začetnih korakov za vzpostavitev foruma učečih se odraslih v njihovih državah ali pa za pridobitev denarne podpore. Ponekod, npr. na Madžarskem in v Sloveniji, so se že začeli oblikovati forumi.

Po udeležbi na osrednjem odprtju in podelitvi priznanj v Londonu, ki ju je odprl britanski minister za izobraževanje, so se udeleženci razdelili na dve skupini. Odpotovali sta v Manchester v osrednji Angliji oziroma v Cardiff, glavno mesto Walesa, da bi se spoznali s pobudami, namenjenimi učečim se odraslim ali pa celo delujočimi pod njihovim vodstvom. Prva skupina je v Manchestru obiskala bivalno skupnost 'Moss Side', ki je prejela priznanje za dejavno državljanstvo v družbeno marginalizirani soseščini. Druga skupina je v dolinah severno od Cardiffa, v okolju, ki sta ga resno prizadela zapiranje rudarske industrije ter posledična velika brezposelnost, obiskala sedež inovacijskega centra RISE, krovne partnerske organizacije za izobraževanje odraslih, in vrsto lokalnih centrov za izobraževanje odraslih. Na obeh prizoriščih so se udeleženci srečali z lokalnimi učečimi se odraslimi in dobitniki priznanj.

Ob vrnitvi v London so udeleženci na zaključnem srečanju menili, da gre za začetek pomembnega procesa, zato so oblikovali majhno skupino, ki naj bi skrbela za njihovo povezano delovanje tudi v prihodnje. Za to nalogo so se prostovoljno javili udeleženci iz Anglije, Islandije, Norveške, Romunije in Walesa.

Kasneje je ta skupina izpeljala dejavnosti, ki ne štejejo v okvir pričujočega Socrates/Grundtvig projekta: nekateri njeni člani so nastopili na nekaj ključnih konferencah strokovnjakov in politikov s področja izobraževanja odraslih. Primer tega je *Konferenca o učenju odraslih, kompetencah in dejavnem državljanstvu,* organizirana oktobra 2006 v Helsinkih na Finskem, pod okriljem finskega predsedovanja EU. V okviru tega dogodka je bil prvič predstavljen Komunike Evropske komisije 'Učenje odraslih: Za učenje ni nikoli prepozno'.

Tretja dejavnost mreže IntALWinE, ki vključuje učeče se odrasle, je obsegala zbiranje prispevkov in izdajo zbirke življenjskih zgodb učečih se odraslih iz partnerskih držav, vključno z zgodbami udeležencev Mednarodnega foruma in omenjenega študijskega obiska. Publikacija nosi naslov *I did it my way : Journeys of Learning in Europe* in je na voljo v angleškem, nemškem in francoskem jeziku. Izdane so bile tudi različice v bolgarščini, grščini in madžarščini.

V zgodbah o raznolikih učnih poteh so prikazani številni prepričljivi dokazi o pozitivnih učinkih učenja na vse plati življenja. Medtem ko so v nekaterih državah že prej dokumentirali zgodbe učečih se odraslih, pa je to prva tovrstna

Tiskane izvode publikacije (v angleščini, francoščini in nemščini) je mogoče naročiti pri Unescovem inštitutu za vseživljenjsko učenje. Izvode v grščini, bolgarščini in madžarščini je mogoče dobiti pri nacionalnih koordinatorjih v ustrezni državi (kontaktni podatki so na koncu publikacije). Vse različice so na voljo tudi na spletni strani projekta: http://www.ALWinEurope.net

mednarodna publikacija, v kateri so predstavljene zgodbe iz štirinajstih evropskih držav, zato gre za unikatno zbirko. Povpraševanje po publikaciji je bilo izredno veliko, angleško različico smo že večkrat ponatisnili.

Učinkovitost in pomen festivalov učenja

Poleg omenjenih dejavnosti, izpeljanih za učeče se odrasle in v sodelovanju z njihovimi predstavniki, so se dejavnosti v projektu IntALWinE osredotočale na tedne učečih se odraslih in druge festivale učenja, temeljile pa so na neposrednem strokovnem znanju projektnih partnerjev. To področje dela je bilo namenjeno izboljševanju operativnih vidikov festivalov učenja. Da bi povečali učinkovitost slednjih, so partnerji opredelili in obravnavali primere dobre prakse iz njihovih okolij ter predlagali in primerjali modele sodelovanja. Razvili so tudi matriko za zbiranje podatkov ter vrednotenje festivalov učenja, kar nekaj časa pa so namenili razpravam o problematiki vrednotenja. Rezultat tega vidika skupnega dela je vrsta primerov in napotkov, pet najpomembnejših kategorij bo predstavljenih v naslednjem poglavju.

Medtem ko je bilo to drugo področje posvečeno pragmatičnemu vidiku festivalov učenja, pa je bila na tretjem področju sodelovanja vpeljana strateška perspektiva. Namen teh dejavnosti je bil prikazati mobilizacijski in zagovorniški potencial festivalov učenja za uveljavitev vseživljenjskega učenja in dejavnega državljanstva. Na temelju izkušenj projektnih partnerjev, ki delujejo kot organizatorji festivalov ter obenem kot izobraževalci odraslih, ter v povezavi z dvema nedavno sprejetima dokumentoma Evropske komisije na temo učenja odraslih in vseživljenjskega učenja so sodelavci v projektu oblikovali splošna priporočila. Slednja so po eni strani namenjena politikom na področju izobraževanja, po drugi strani pa izvajalcem izobraževanja odraslih, kulturnim ustanovam in medijem. Vzporedno so priporočila in predloge oblikovali tudi učeči se odrasli, vključeni v mrežo IntALWinE. Osredotočili so se na vprašanje, kako vključiti svoje predstavnike v oblikovanje politike in ponudbe izobraževanja odraslih. Oba dokumenta sta predstavljena v nadaljevanju.

Med decembrom 2003 in septembrom 2006 je bilo izpeljanih šest srečanj partnerjev mreže IntALWinE. Ti so se na teh sestankih spoznavali, sodelovali in razpravljali, zato da bi se dokopali do zgoraj omenjenih projektnih rezultatov. Nekatera projektna srečanja so sovpadala s študijskimi obiski festivalov učenja v gostiteljskih državah in so s tem potrdila in okrepila vlogo nacionalnih koordinatorjev teh festivalov. Prvo delovno srečanje mreže

Zgoraj:
Plakat Dnevov vseživljenjskega učenja v Bolgariji
Spodaj:
Plakat Tedna učečih se odraslih na Finskem

IntALWinE je bilo izpeljano od 4. do 6. decembra 2003 na Unescovem inštitutu za vseživljenjsko učenje (UIL) v Hamburgu, Nemčija, ki je obenem koordinator mreže IntALWinE. Ob tej priložnosti so se projektni partnerji srečali prvič, dogovorili so se o delovnih odnosih, ponovno pretresli akcijski načrt mreže in jasno opredelili naloge. Na sestanku so določili vloge posameznih partnerjev in nadaljnje delo strukturirali v manjših delovnih skupinah.

Drugo srečanje mreže IntALWinE je bilo organizirano v Helsinkih (in v nekaterih regijah) na Finskem, in sicer od 21. do 25. aprila 2004. Gostitelj tega srečanja, ki je vključevalo tudi študijski obisk finskega Tedna učečih se odraslih, je bila Finska zveza za izobraževanje odraslih (FAEA). Trem delovnim dnem je sledil obisk petih prizorišč finskega festivala učenja na lokalni ravni. Projektni partnerji so na sestanku zaključili pripravo informativne zgibanke mreže IntALWinE ter pospešili prizadevanja delovnih skupin, še zlasti tista, ki so zadevala Mednarodni forum učečih se odraslih.

Nizozemski projektni partner, CINOP, je gostil tretje projektno srečanje v Maastrichtu na Nizozemskem, od 15. do 18. decembra 2004. Sestanek je bil obenem priložnost za zagovorništvo, saj so projektni partnerji dobili možnost širiti glas o svojih prizadevanjih na prireditvi *Leonardo da Vinci Open Space and Information Day* (v okviru tradicionalne konference evropskih ministrov v državi, predsedujoči Evropski uniji). Projektu IntALWinE je bil namenjen razstavni prostor, kjer so partnerji prikazali plakate in drugo promocijsko gradivo svojih festivalov učenja ter posredovali informacije o svojem delu. Mreža IntALWinE je dobila tudi priložnost, da v delavnici, odprti za javnost, opozori na pomen vseživljenjskega učenja, še posebej na festivale učenja kot orodja za njegovo popularizacijo. Na samem delovnem srečanju so partnerji preverili napredek posameznih delovnih skupin, sestanka pa sta se prvič udeležila nova partnerja iz Madžarske (Zveza madžarskih ljudskih univerz, HFHSS) in Španije (Španska zveza ljudskih univerz, FEUP).

Mednarodna skupina učečih se odraslih med študijskim obiskom v Londonu

Od 15. do 19. junija 2005 so se partnerji projekta IntALWinE srečali četrtič, in sicer na delovnem sestanku v Reykjaviku na Islandiji. Srečanje je gostila ustanova Educate Iceland, islandski partner v mreži IntALWinE. Sestanek je bil namenjen pregledu nalog, zaupanih posameznim delovnim skupinam, ter načrtovanju nadaljnjih dejavnosti. Na temelju poročila britanskega partnerja (NIACE) so lahko vsi sodelujoči ovrednotili majski študijski obisk Tedna učečih se odraslih v Veliki Britaniji ter publikacijo zgodb učečih se odraslih iz partnerskih držav – *I did it my way : Journeys of Learning in Europe*. Dogovorili so se tudi o strategiji širjenja te publikacije v mednarodni strokovni in širši javnosti. Partnerji so razpravljali tudi o vsebini skupne končne publikacije ter o zaključnem vrednotenju projektnega sodelovanja. Na tem sestanku se je v mrežo IntALWinE vključil in se z dosedanjim delom seznanil še en nov partner – Ljudska univerza iz Rima (UPTER).

Peti delovni sestanek je gostil litvanski partner, Litvanska zveza za izobraževanje odraslih (LAAE), v Vilni od 26. do 29. aprila 2006. Na srečanju so zaokrožili delo skupin, ki so se ukvarjale s primeri dobre prakse, modeli sodelovanja in metodami vrednotenja. En dopoldan je bil v celoti namenjen srečanju z litvanskimi izvajalci festivala učenja, kar je bila dobra priložnost za predstavitev projekta IntALWinE in diseminacijo njegovih rezultatov. Sestanek je bil organiziran v prostorih Litvanske Nacionalne komisije za Unesco; generalna sekretarka komisije je ob tej priložnosti izrazila polno podporo festivalu učenja v Litvi.

Partnerji mreže IntALWinE so se zadnjič sestali v Rimu v Italiji od 14. do 17. septembra 2006. Gostitelj, italijanski projektni partner – Ljudska univerza iz Rima (UPTER), je sestanek povezal s festivalom učenja v Rimu. Srečanje se je začelo z javnim forumom italijanske Nacionalne komisije za Unesco. Partnerji IntALWinE so predstavili svoje delo izobraževalcem odraslih, menedžerjem izobraževalnih ustanov za odrasle v Rimu in okoliških regijah ter deželni svetnici za izobraževanje odraslih, ki je izrazila svoje odobravanje mobilizacijskih kampanj za vseživljenjsko učenje. Zaključno srečanje mreže IntALWinE je bilo namenjeno tudi zaokrožitvi projektnih dejavnosti, največ pozornosti pa je bilo posvečene oblikovanju priporočil za politike. Delovni sestanek je bil tudi tokrat priložnost za obisk nekaterih festivalskih dejavnosti v državi gostiteljici.

Zaključek

Tako so minila tri leta partnerskega sodelovanja v mreži IntALWinE. V retrospektivi se zdi časovni interval zelo kratek v primerjavi z obsegom opravljenih dejavnosti in doseženih rezultatov. Dodatno k temu je

treba omeniti še administrativna in logistična bremena, ki smo jih prevzeli partnerji in koordinator projekta. Vsekakor so dosežki taki, da upravičeno vzbujajo ponos.

Četudi sta se projektni akcijski načrt in proračun iztekla, smo se partnerji mreže IntALWinE dogovorili, da bomo ostali povezani tudi v prihodnje. Nedvomno se bomo srečevali ob drugih priložnostih kot člani evropske družine izobraževalcev odraslih in še naprej izmenjevali izkušnje in informacije. Na naših spletnih straneh, ki so bile zasnovane kot trajna komunikacijska platforma, bomo posodabljali nacionalne vsebine in nadaljevali s pobudami, ki smo jih sprožili (npr. uporabili skupna priporočila za zagovorništvo na nacionalni ravni). Kadar bo le mogoče, si bomo dajali podporo, si izmenjevali nasvete, se obiskovali in spodbujali še druge države, da začno organizirati festivale učenja. Uporabljali bomo tudi druge poti, kot npr. Evropsko zvezo za izobraževanje odraslih (EAEA) in Unesco, zato da bomo strokovno in širšo javnost seznanjali z gibanjem festivalov učenja.

V okviru svojih nacionalnih kontekstov bodo člani mreže IntALWinE preoblikovali skupno pridobljena gradiva v jezik, ki bo bolj marketinško naravnan in primeren za stike z najširšo javnostjo. Izražena je bila tudi pobuda, da bi eno od skupnih priporočil mreže IntALWinE uporabili za vodilno temo festivalov učenja v vseh sodelujočih državah ali pa kot osrednjo temo novega projekta, ki bi ga prijavili pri Evropski komisiji.

Vsekakor bomo partnerji mreže IntALWinE nadaljevali z dejavnostmi in medsebojno podporo na enem od ključnih področjih projektnega sodelovanja: pri multiplikaciji lokalnih in nacionalnih forumov in mrež učečih se odraslih v posameznih državah pa tudi v mednarodnem merilu. V ta namen bo v letu 2007 Evropski komisiji predložena konkretna projektna prijava Škotskega partnerstva za izobraževanje odraslih (SALP) za vzpostavitev Evropske mreže učečih se odraslih. Vsi partnerji projekta IntALWinE so bili povabljeni k sodelovanju v tem projektu, čigar poglavitni namen bo organiziranje evropske mreže učečih se odraslih, obenem pa tudi oblikovanje in/ali okrepitev lokalnih in nacionalnih forumov učečih se odraslih v partnerskih državah. Predviden je poseben zagovorniško obarvan dogodek v Evropskem parlamentu, obstaja pa tudi možnost, da se predstavniki učečih se odraslih sestanejo na naslednji konferenci CONFINTEA (International Conference on Adult Education) v letu 2009. Analitični in politično usmerjeni vidiki mreže/projekta bodo naravnani na krepitev dejavnega državljanstva, demokracije in kulture.

Več informacij o novem projektu Evropska mreža učečih se odraslih je na voljo pri Fioni Boucher, direktorici Škotskega partnerstva za izobraževanje odraslih (Scottish Adult Learning Partnership - SALP): fiona.boucher@salp.org.uk.

Zaključek projekta IntALWinE nikakor ne pomeni konca mednarodnega gibanja mobilizacijskih kampanj, temveč predstavlja odskočno desko za še intenzivnejša in vidnejša prizadevanja na tem področju. Ali povedano z drugimi besedami – razširili smo prostor in povečali zmožnosti za nadaljnje festivalsko delovanje, katerega namen je privabljati pozornost vseh javnosti.

Grafična podoba litvanskega Tedna učečih se odraslih

Primeri dobre prakse: prireditve in dejavnosti festivala učenja

Tedni učečih se odraslih in drugi festivali učenja so pomembni načini predstavljanja poti, ki jih ubirajo posamezniki, da bi povečali svoje kompetence, spretnosti in samozavest, medtem ko hkrati prispevajo k vzpostavitvi učečih se skupnosti, v katerih ljudje lahko doživljajo skupni zanos in delujejo kot dejavni državljani. Da bi se približali tem ciljem, (p)ostaja mobilizacija eden od ključnih elementov vsakega festivala učenja. V zadnjih letih je bila razvita vrsta prireditev in dejavnosti, ki podpirajo prav ta prizadevanja.

Najpomembnejša in najučinkovitejša vrsta teh dejavnosti so javne prireditve, organizirane na neobičajnih mestih, ki nagovarjajo potencialne nove učence in najširšo javnost. Primeri tega so učeče se skupine na vlakih ali avtobusih, odprtja na železniških postajah, kulturni programi in izobraževalni sejmi na tržnicah ali v nakupovalnih centrih, zaporih, na prostem ali pa informativne kampanje v diskotekah.

Druga vrsta dejavnosti so različne prireditve za strokovno javnost, kot so seminarji ali konference, na katerih razpravljajo o političnih in/ali vsebinskih vidikih izobraževanja in učenja odraslih. Udeležujejo se jih politiki, mednarodni strokovnjaki, organizirajo pa jih na lokalni, regionalni ali državni ravni. Zanimivi so tudi t.i. dnevi podjetij, namenjeni zaposlenim in delodajalcem sodelujočih podjetij. Ti dogodki so se dokazali kot koristen način promoviranja strokovnega in osebnega razvoja ter spopolnjevanja delovne sile.

Na temelju dolgotrajnih izkušenj so partnerji mreže IntALWinE izbrali primere dobre prakse iz svojih lastnih kontekstov z namenom, da drugim pomagajo izboljšati ali obogatiti njihove promocijske kampanje. Vsako prireditev ali dejavnost je mogoče prilagoditi kateri koli nacionalni, regionalni ali lokalni situaciji.

* Več primerov in podrobnosti je mogoče najti pod naslovom Tools and Products na spletni strani: http://www.ALWinEurope.net.

Izobraževalni sejem v okviru bolgarskih Dnevov vseživljenjskega učenja
Leva stran: Z odprtja Tedna učečih se odraslih v Veliki Britaniji

Plakat Tedna učečih se odraslih v Estoniji

Bolgarija – deljena odgovornost

V letu 2005 je bila otvoritvena konferenca Dnevov vseživljenjskega učenja namenjena politični javnosti, obenem pa je pomagala krepiti zmogljivosti učečih se in omogočala pridobivanje novih spretnosti za vse sodelujoče. Odgovornost za načrtovanje, organizacijo, implementacijo in vrednotenje konference sta si delila glavni koordinator festivala učenja, Urad IIZ/DVV v Bolgariji, in vodilna partnerska organizacija, Asociacija Znanie. Za promocijo konference so bili uporabljeni skupni programi, izjave za javnost in skupno promocijsko gradivo obeh ustanov.

Ciper – partnerstvo za učenje na podeželju

V Tednu učečih se odraslih so člani lokalnih in regionalnih svetov za izobraževanje odraslih v sodelovanju z lokalnimi občinskimi sveti organizirali javne prireditve s tradicionalnimi plesi, glasbo, razstavami in drugimi dogodki.

Estonija – učenje na vlaku in tramvaju

V času festivalskega tedna so se lahko potniki na vlakih in tramvajih v Talinu udeležili kratkih tečajev, ki so jih izpeljevali univerzitetni profesorji in študenti. Teme so vključevale urjenje spomina in hitro branje. Dejavnosti so promovirali z zgibankami, plakati, bonboni in drugim drobnim promocijskim gradivom, ki so ga delili pred ali med tečaji.

Teden učečih se odraslih na Madžarskem – dogodki na prostem

Finska – odprtje na glavni železniški postaji

Slavnostno odprtje festivala učenja v Helsinkih je bilo dva dni zaporedoma organizirano v osrednjem prostoru glavne železniške postaje. Tudi v naslednjih dneh so bili na treh različnih mestnih železniških postajah organizirani festivalski dogodki. Izpeljava prireditev na javnih mestih, kjer se izmenjuje veliko ljudi, se je izkazala kot dober način privabljanja javnosti. Igranje orkestra je privabljalo pozornost mimoidočih, ki so se ustavljali ob informativnih stojnicah. V ljudeh se je porajal občutek, da je učenje zabavno. Državne železnice so podprle dejavnost tako, da so zagotovili brezplačno tehnično podporo.

Madžarska – kulturni in izobraževalni dogodki na prostem

V javnih parkih v različnih krajih je bil izpeljan enodnevni kulturni program. Vključeval je izvajanje tradicionalne glasbe in plesov ter tržnico s proizvodi lokalnih pridelovalcev prehrambenih izdelkov. Lokalne znamenite osebnosti so gostile predstavnike učečih se odraslih iz teh krajev; ti so bili veseli priložnosti za druženje in neformalne razgovore. Lokalne televizijske in časopisne hiše so te dogodke brezplačno promovirale.

Islandija – dnevi podjetij

Nacionalni koordinator festivala učenja se je povezal s centri za razvoj človeških virov v nekaterih podjetjih in jih spodbudil, da na določen dan organizirajo učne dogodke in zagotovijo informativne posvete s svojimi zaposlenimi. Te dejavnosti so izpeljali v času odmorov za kosilo ali kavo. Pokazalo se je, da gre za dobro metodo nagovarjanja ljudi, ki jih je po drugih poteh le težko doseči.

Teden učečih se odraslih v Litvi – razstava v knjižnici

Videokonferenca v okviru Tedna učečih se odraslih v Litvi

Plakat Tedna učečih se odraslih na Nizozemskem

Italija – konference na lokalni, regionalni, državni in evropski ravni

Med Tednom učečih se odraslih so organizirali konference, na katerih so promovirali priložnosti za vseživljenjsko učenje. Udeležili so se jih predstavniki politike, lokalnih oblasti, strokovnjaki, učitelji in praktiki. Namen teh konferenc je bil opredeliti stanje in izzive na področju izobraževanja odraslih ob prisotnosti vseh zainteresiranih in vpletenih strani.

Litva – video-konference

Za izpeljavo otvoritvenih ali zaključnih dogodkov Tedna učečih se odraslih so bile uporabljene video-konference, organizirane v osrednjem centru za učenje na daljavo in predvajane v regionalnih učnih središčih. Udeleženci v središčih so se vključevali v razprave. Slavnostni nagovor sta imela predsednik države in minister za izobraževanje in znanost. Čeprav so se udeleženci nahajali na različnih koncih države, so imeli občutek, da so del iste prireditve. Drug drugega so videli, razpravljali in si izmenjevali izkušnje.

Nizozemska – javni narek

V okviru Tedna učečih se odraslih je bil izpeljan poseben narek, in sicer izpeljanka tradicionalnega državnega nareka, ki je zelo znana prireditev na Nizozemskem. Narek je potekal v mestnih hišah, pred tem so zbrane nagovorili župani in poudarili pomen izobraževanja odraslih. Udeležil se ga je lahko vsak, teme pa so zadevale sodobno lokalno problematiko. Zmagovalci so prejeli priznanja. Dogodka so se udeležili tudi politiki, predstavniki odborov, agencij za zaposlovanje in podjetij. Gre za primer, ki kaže, kako je mogoče popularno nacionalno prireditev prikrojiti za namene privabljanja javnega interesa in promoviranje festivala učenja.

Dobrodošlica mednarodni skupini učečih se odraslih – kolidž v Walesu

Neformalno srečanje učiteljev, staršev in učencev v Sloveniji

Norveška – dnevi odprtih vrat

Norveška zveza za izobraževanje odraslih je odprla svoja vrata različnim izobraževalnim organizacijam ter tako zagotovila prostore in priložnosti za razprave o organiziranju tečajev in drugih izobraževalnih dejavnosti, namenjenih kulturni in medkulturni problematiki ter ljudem s posebnimi potrebami. Dogodke je promoviral javni tisk.

Romunija – učenje v zaporih

Niz kulturnih dogodkov – koncertov, branja poezije in podobno – je bil organiziran v zaporih z namenom, da ponudijo možnosti za izobraževanje in učenje zapornikom, predstavnikom etničnih manjšin ter prikrajšanih skupnosti in tako zagotovijo njihovo socialno vključenost. Dogodke so promovirali s plakati, ki so bili predhodno poslani v te zavode in tam razobešeni.

Slovenija – neformalna srečanja učiteljev, staršev in učencev v osnovnih in srednjih šolah

Ta srečanja so pomenila priložnost za razpravo o aktualnih problemih, ki pestijo učitelje, starše, učence in dijake ter druge vpletene: zloraba drog, nasilje v šolah, učinkoviti načini učenja, zapolnjevanje prostega časa, okoljevarstvene teme, dejavno državljanstvo in podobno. Učitelji, ki so organizirali in koordinirali te dejavnosti, so za svoja prizadevanja prejeli potrdila in s tem točke, ki jim omogočajo napredovanje.

Mednarodna skupina učečih se odraslih v Veliki Britaniji

Španija – priprava knjige Učenje je užitek

Na regionalnem festivalu učenja so bila zbrana in predstavljena pričevanja o učnih izkušnjah. Nastala so tako, da so udeležence izobraževalnih programov v ljudskih univerzah zaprosili, da v desetih minutah zapišejo svoje izkušnje z izobraževanjem v teh ustanovah. Dve od teh zgodb so posamezni avtorji/udeleženci izobraževanj prebrali na dogodkih v času festivala. Pokazalo se je, da je večina avtorjev želela poudariti zadovoljstvo, ki jim ga učenje omogoča, ne pa vsebine njihovega učenja. Branje zgodb je avtorje spodbudilo, da z učenjem nadaljujejo, druge pa, da se ga lotijo. Stranski učinek te akcije je bil ta, da so ljudske univerze pridobile odlično promocijsko gradivo, zasnovano na mnenju udeležencev v izobraževanju.

Velika Britanija – "Quick Reads"

Quick Reads so kratke, napete, prodorne knjige, ki so jih napisali najbolje prodajani britanski pisci. V času pred Tednom učečih se odraslih so po vsej državi delili bone, ki so ljudem zagotavljali popust pri nakupu omenjenih knjig. Sočasno s festivalom učenja je pod pokroviteljstvom BBC izšlo dvanajst novih naslovov znanih britanskih avtorjev. NIACE, koordinator festivala v Angliji in v Walesu, je zaprosil udeležence programov opismenjevanja, da izberejo svoje najljubše knjige. Izdajatelj, Random House, je v prostorih državnega britanskega časnika Guardian podelil priznanje Minette Walters, znani avtorici kriminalnih romanov, za njeno knjigo *Chickenfeed*.

Promocijsko gradivo festivalov učenja – orodje za komunikacijo

Promocijsko gradivo

Tedni učenja odraslih in drugi festivali učenja nagovarjajo mnoge ciljne skupine. Mednje sodijo politiki in drugi, ki sooblikujejo izobraževalno politiko, izvajalci izobraževanja in usposabljanja (nacionalni in lokalni) ter kulturne ustanove. Seveda so festivali namenjeni tudi najširši javnosti in učečim se odraslim. Med ciljne skupine, ki jih nagovarjajo festivali učenja, sodijo krajevne in državne nevladne organizacije, kot so npr. sindikati. Vse te raznolike skupine se seveda ne odzivajo na isto vrsto promocijskega gradiva, zato organizatorji praviloma pripravijo različne vrste gradiv z namenom, da širijo zavest o izobraževanju odraslih in vseživljenjskem učenju ter da zagotavljajo informacije o festivalu in z njim povezanih dejavnostih in temah. Vprašanja, na katera si morajo odgovoriti, ko promocijska gradiva pripravljajo, so:

- Čemu je gradivo namenjeno?
- Komu je namenjeno?
- Kako (če!) ga bodo tržili?
- Kako ga bodo delili?

Po odločitvi o naravi promocijskega gradiva in ciljni skupini, ki ji je namenjeno, bodo izvajalci morali razmisliti o tem, na kakšen način bodo najbolj učinkovito širili informacijo o obstoju tega gradiva (lahko gre že v osnovi za e-sporočilo ali spletno stran). Če bo gradivo pripravljeno na državni ravni, uporabljeno pa tudi na lokalni in regionalni, morajo razmisliti še o tem, na kakšen način ga bodo razdeljevali. V tem procesu lahko priskočijo na pomoč drugi partnerji na državni ravni, ki gradivo širijo v svojih mrežah.

Učinkovita promocija bo odvisna od tega, ali bo gradivo ustrezalo namenu, ki ga z njim želimo doseči.

Na primer:

- razstavna gradiva, kot so plakati in panoji, so namenjena temu, da pritegnejo pozornost, vendar ne dajejo podrobnejših informacij. Ta gradiva napovedujejo festival učenja in napotijo zainteresirane posameznike bodisi na same dogodke ali k bolj podrobnim virom informacij.

  Ponavadi gre za zelo opazna gradiva, ki prireditvam dodajajo barvitost in zanimivost. Predvsem plakati so primerni za to, da jih obesimo na oglasne deske ustanov in društev, v sredstvih javnega prevoza (npr. avtobusih) in na železniških postajah, učinkoviti pa so tudi ‘jumbo’ plakati ob cestah. Opremljeni so praviloma s temi elementi:
  - ime kampanje/festivala in njen/njegov logotip,

- ključni podatki,
- osrednja tema oziroma slogan,
- fotografije ali simboli,
- logotipi sponzorjev,
- (brezplačna) telefonska številka in/ali drugi kontaktni podatki,
- naslov spletne strani.

- gradiva, ki se jih razpošilja, kot so okrožnice, letaki, zgibanke ipd. ter njihove elektronske različice, praviloma zagotavljajo podrobnejše informacije, včasih vsebujejo tudi obrazce, s katerimi želimo udeležence spodbuditi k dejavni udeležbi in pridobiti njihove povratne informacije. Katero koli obliko izberemo, pazimo na to, da bodo elektronska gradiva bolj zgoščena kot njihove tiskane različice.

- gradiva, ki se jih deli, kot so razglednice, obeski za ključe, podstavki za kozarce, majice, skodelice, bonboni ipd., imajo na voljo le omejen prostor za predstavitev ključnih specifičnih informacij, kot so pomembne telefonske številke in naslovi spletnih strani.

Nekaj izbranih primerov partnerjev mreže IntALWinE pokaže, kako so se lotili te problematike in kako so gradiva prilagodili potrebam in kulturnemu ozadju posameznih ciljnih skupin, ki so jih želeli nagovoriti.

* Več primerov in podrobnosti je mogoče najti pod naslovom Tools and Products na spletni strani: http://www.ALWinEurope.net

Leva stran, zgoraj:
Motiv iz koledarja Tedna učečih se odraslih v Litvi
V ozadju:
Informativne zgibanke

Plakat Tedna učečih se odraslih na Islandiji

Plakat Tedna učečih se odraslih na Madžarskem

Bolgarija
V Bolgariji pripravijo plakat pred Dnevi vseživljenjskega učenja, ga razdelijo med partnerske organizacije in razobesijo na javnih mestih. Po festivalu izdajo publikacijo z informacijami in gradivi o dogodkih, ki so se zvrstili po vsej državi. Uporabljajo jo kot temeljno promocijsko gradivo. Poleg tega vsako leto pripravijo drugačen format koledarja prireditev.

Estonija
Regionalnim in lokalnim koordinatorjem po vsej Estoniji razdelijo tri sto kilogramov posebnih bonbonov, namenjenih promociji festivala učenja. Koordinatorji jih ponujajo obiskovalcem prireditev festivala učenja in jih na ta način privabijo na prizorišča, kjer delijo zgibanke in drugo informativno gradivo o možnostih za izobraževanje.

Finska
Za vsak festival učenja pripravijo plakat, ki naj bi pritegnil obstoječe in morebitne udeležence v izobraževanju. Plakate razdelijo izvajalcem izobraževanja odraslih, knjižnicam in drugim ustanovam. Razobešeni so na prizoriščih festivalskih dogodkov ali na drugih javnih mestih, kjer vabijo na prireditve. Na plakatih sta objavljena brezplačna telefonska številka in naslov spletne strani.

Madžarska
Veliki informativni šotori, kjer je mogoče pridobiti podatke o festivalskih dogodkih, so postavljeni na prizoriščih ali v okviru projektov, ki nagovarjajo mimoidoče. Šotori so na zelo obiskanih točkah v mestih, v njih pa ponujajo zgibanke, projektne publikacije, plakate in drugo promocijsko gradivo. Na voljo je tudi povezava z internetom, ki obiskovalcem, prostovoljcem in drugim zaposlenim v tem šotoru omogoča seznanjanje z vsemi potrebnimi informacijami o festivalu učenja.

Islandija
Na neobičajnih mestih, npr. v trgovskih centrih, kjer poteka kateri od festivalskih dogodkov, delijo plastenke z vodo, na katerih so odtisnjeni logotipi festivala in sponzorjev.

Torta festivala učenja v Veliki Britaniji

Italija
Dnevno pošiljajo izvajalcem in drugim partnerjem v festivalu učenja elektronski bilten, s katerim jih neprestano seznanjajo s potekom festivala. Seznam e-naslovov neprestano posodabljajo in privabljajo nove partnerje.

Litva
Regionalnim in lokalnim koordinatorjem delijo koledarje za naslednje leto, na katerih so predstavljene fotografije, misli, citati, risbe in slike s prizorišč festivala učenja v posameznem letu.

Slovenija
Na spletni strani Tedna vseživljenjskega učenja (TVU) so na voljo elementi celostne grafične podobe TVU, ki jih lahko obiskovalci uporabijo za oblikovanje lastne e-razglednice. Promocija festivala učenja s pošiljanjem prilagojenih ali standardiziranih e-razglednic se je izkazala kot inovativen in učinkovit način informiranja in privabljanja obiskovalcev prireditev TVU.

Španija
Publikacijo Učenje je užitek so posredovali lokalnim ljudskim univerzam in drugim izvajalcem izobraževanja, da bi jo uporabili za predstavitev prednosti, ki jih prinaša učenje, in za promocijo festivala učenja.

Zgoraj: Čokolada, ki simbolizira možgansko celico, maskoto švicarskega festivala učenja
Levo: e-razglednica TVU iz Slovenije

Nizozemska
V letu 2006 so organizatorji Tedna učečih se odraslih pripravili film na DVD-ju, ki prikazuje pet zgodb učečih se odraslih, in ga namenili predvajanju na lokalnih in regionalnih televizijskih postajah. Film prikazuje težave, s katerimi so se spoprijemali portretiranci, ter njihove izkušnje s priznavanjem neformalno pridobljenih znanj. Dva od predstavljenih učečih se odraslih sta nekdanja dobitnika priznanj za učne uspehe.

Romunija
Lokalne oblasti dajejo organizatorjem festivala na voljo brezplačne oglasne prostore, tako da so plakati razobešeni na avtobusnih postajah in drugih javnih mestih v prestolnici in drugih večjih mestih, v Bukarešti pa tudi v podzemni železnici.

Švica
Obiskovalcem festivalskih dogodkov na tramvajih, tržnicah, v izobraževalnih centrih in na drugih javnih mestih so delili škatlice s čokolado, opremljene z logotipom švicarskega festivala učenja.

Velika Britanija
Vsako leto pripravijo zgibanko in CD z naslovom Kaj je Teden učečih se odraslih?, ki vsebuje primere dobre prakse, koristne napotke o organizaciji festivala ter utemeljitve, zakaj se je vredno v festival vključiti. Gradivi sta namenjeni obstoječim in potencialnim partnerjem, oglašujejo pa ju v nacionalnem biltenu in na spletni strani festivala.

Podeljevanje priznanj učečim se odraslim za njihove učne dosežke

Namen priznanj, podeljenih v okviru tednov učečih se odraslih oziroma festivalov učenja, je izpostaviti in počastiti na tisoče odraslih, ki si prizadevajo s pomočjo učenja izboljšati kakovost življenja. S svojimi primeri dokazujejo, da učenje prinaša številne koristi: izboljšane spretnosti, znanje, povečano zaposljivost, obenem pa tudi širše učinke, kot so povečana samozavest, bogatejše družabno življenje ter večja pripravljenost in usposobljenost, da postanejo dejavni v različnih skupnostih.

Pomembno je prikazati, kako so dobitniki priznanj premagovali ovire, ki so jim preprečevale učenje in razvoj, enako pomembno pa je tudi izpostaviti prispevek njihovih dosežkov k razvoju skupnosti. Izkoristiti naravno navdušenje ljudi za učenje je ena od ključnih strategij za doseganje trajnostne kulture vseživljenjskega učenja.

Institut podeljevanja priznanj omogoča prepoznavanje raznolikih učnih stilov in učnih poti, v mnogih primerih pa tudi prikaz dolge poti osebnostnega razvoja. Med dobitniki priznanj so posamezniki, ki so šele v odrasli dobi pridobili temeljne spretnosti, kot so branje, računanje, pisanje, se naučili tujega jezika ali pridobili računalniška znanja, pa tudi taki, ki niso uspeli na svoji prvi izobraževalni poti in so se zato učenja lotili vnovič, da bi pridobili temeljna izhodišča za nadaljevalno izobraževanje. Med dobitniki so tudi ljudje, ki so se izobraževali iz čistega veselja do učenja, za svojo kulturno obogatitev, intelektualno ali ustvarjalno spodbudo, za osebno zdravje in dobro počutje ali preprosto za užitek.

Priznanja so posameznikom in skupinam učečih se odraslih običajno podeljena na slavnostnem odprtju festivala učenja, kjer pritegnejo pozornost politične pa tudi najširše javnosti. Dobitniki priznanj so namreč živi dokaz tega, da je učenje lahko prijetno, da bogati in v življenje vnaša spremembe, zato njihove navdihujoče zgodbe spodbujajo ljudi, da dobitnikom priznanj sledijo. Priznanja so primerna tudi za pritegnitev sponzorjev in predstavnikov medijev. Učeči se posamezniki so postavljeni v središče pozornosti in njihovi dosežki govorijo sami zase. Priznanja je mogoče podeliti tudi ustanovam ali strokovnim delavcem v izobraževanju odraslih; ta priznanja prispevajo k osveščanju o tem, kaj je pojem visoke kakovosti v izobraževanju odraslih.

V mnogih državah mreže IntALWinE so priznanja podeljena posameznikom ali skupinam učečih se odraslih v počastitev njihovih izjemnih učnih uspehov ali za izboljšanje njihovega znanja in spretnosti, prav tako pa za izpeljavo projektov, ki pomagajo drugim odraslim. Priznanja podeljujejo na državni ali na lokalni ravni, lahko pa tudi na obeh.

* Več informacij je mogoče najti pod naslovom Tools and Products na spletni strani: http://www.ALWinEurope.net.

Ciper
Priznanja podeljujejo posebnim skupinam, kot so tutorji, starejši odrasli in podobno.

Estonija
Priznanja podeljujejo občinam, ki uspešno podpirajo učeče se skupnosti in posameznike, saj na ta način v festival učenja pritegnejo lokalne oblasti.

Islandija
Priznanja podeljujejo podjetjem, izvajalcem izobraževanja, društvom in posameznim projektom, ki so bili nominirani zaradi njihovega odličnega dela na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja. Namen teh priznanj je izraziti podporo inovacijam v poklicnem izobraževanju in usposabljanju na Islandiji, spodbuditi nadaljnji razvoj in izpostaviti zglede, ki jim lahko sledijo drugi akterji na tem področju.

Litva
V Tednu učečih se odraslih 2005 je nacionalni koordinator, Litvanska zveza za izobraževanje odraslih (LAAE), vpeljala priznanje za projekte in akcije, ki so jih spodbudili posamezniki (in ne organizacije). Namen tega natečaja je bil povečati publiciteto izobraževanja odraslih ter v okviru krajevnih, regionalnih in državnih dogodkov prikazati primere dobre prakse dejavnega državljanstva. Trije najbolj izvirni projekti so prejeli diplomo in serijo publikacij omenjene zveze.
V letu 2006 je LAAE v okviru osrednje teme Tedna učečih se odraslih 'Izobraževanje za kulturo, kultura za izobraževanje' podelila priznanja za projekte, pobude in akcije, ki pomenijo različne oblike izobraževanja odraslih na področju kulture.

Norveška
Norveško priznanje za izobraževanje odraslih podeljujejo posameznikom in/ali skupinam za prizadevanja, ki tečejo dlje časa in pomenijo pridobivanje znanja, uspešno uporabo lastnih izkušenj, udeležbo v razvojnih projektih in sodelovanje v imenu solidarnosti in napredka.

Slovenija
Priznanja Andragoškega centra Slovenije za izjemne učne in strokovne dosežke v izobraževanju odraslih so podeljena na slovesnem odprtju Tedna vseživljenjskega učenja, in sicer posameznikom in skupinam za bogatitev lastnega znanja kot tudi posameznikom, skupinam, ustanovam in drugim za strokovni prispevek pri bogatitvi znanja drugih.
Na podelitvi je zgodba vsakega dobitnika prikazana s triminutno video-predstavitvijo, ki je objavljena tudi na spletni strani. Zgodbe dosedanjih 126 dobitnikov priznanj (iz obdobja 1997-2006) je mogoče prebrati in si jih ogledati na naslovu http://tvu.acs.si/priznanja/arhiv/.

Švica
V okviru Tedna učečih se odraslih 2005, katerega vodilna tema je bila Naj možganske celice zaplešejo, je bilo podeljeno posebno priznanje uspešni sodobni ženski, ki je bila vključena v izobraževanje odraslih in se je na ta način usposobila za vključitev na trg delovne sile.

Velika Britanija
V nekaterih predelih Velike Britanije podeljujejo priznanja posameznikom, katerih učna prizadevanja so izboljšala njihove možnosti bodisi na obstoječem delovnem mestu ali za pridobitev novega dela. Gre za primere, ko so posamezniki pridobili spretnosti in kvalifikacije, potrebne za specifično delo, ko so se usposobili za bolj kakovostno opravljanje obstoječega dela, pridobili večje zaupanje v svoje sposobnosti ali dosegli boljše razumevanje potreb posameznega delovnega mesta. Nemalo pa je tudi primerov, ko gre za vračanje tega, kar so sami prejeli – delovnemu mestu, sodelavcem in/ali lokalni skupnosti. Priznanja sponzorirajo podjetja in ustanove, ki so zainteresirane za boljšo zaposljivost delovne sile. Podeljena so na državni slovesnosti v okviru Tedna učečih se odraslih, ki se je udeležijo tudi številne znane osebnosti.

Dobitniki priznanj z Norveške (levo) in iz Velike Britanije

Pomen sodelovanja

Izobraževanje odraslih in vseživljenjsko učenje potekata v mnogih različnih življenjskih kontekstih, obdobjih in ob uporabi različnih učnih pristopov. Temu primerna je paleta izvajalcev formalnega, neformalnega in priložnostnega izobraževanja in učenja ter drugih ustanov in agencij, ki se za izobraževanje odraslih zanimajo. Med njimi so klasični javni in zasebni izobraževalci odraslih pa tudi muzeji, knjižnice, sindikati, mediji ter lokalne, regionalne in državne oblasti kot tudi vrsta večjih ali manjših interesnih skupin. V učeči se družbi so vsi ti akterji partnerji.

Ko načrtujemo in snujemo teden učečih se odraslih oziroma festival učenja, je ključnega pomena, da vzpostavimo sodelovanje čim večjega števila raznolikih partnerjev. Zagotoviti pa je treba tudi trajnost takega partnerskega sodelovanja. Posebno pozornost moramo posvetiti izboljšanju sodelovanja med izvajalci formalnega izobraževanja in usposabljanja, neformalnega izobraževanja in učenja ter priložnostnega učenja, zato da pospešimo razumevanje vseživljenjskega učenja in učeče se družbe, v kateri so vzpostavljeni mostovi med formalnimi in neformalnimi možnostmi učenja.

Kultura sodelovanja

Partnerstvo in mrežno sodelovanje omogočata učečim se odraslim lažji dostop do informacij o izobraževanju in učenju kot tudi do učnih možnosti samih, zato se lahko obstoječi in potencialni udeleženci srečajo s spodbudami, ki daleč presegajo njihovo prvotno zanimanje. Izvajalci iz različnih sektorjev lahko s sodelovanjem vzpostavljajo podporne strukture, dosegajo sinergijo virov in spodbujajo inovativnost, obenem pa v okoliščinah, ko vlada pomanjkanje virov, zagotavljajo varno okolje. Trajna krajevna in regionalna partnerstva lahko v večji meri vplivajo tudi na oblikovanje politike izobraževanja odraslih in vseživljenjskega učenja. S tem, ko sodelovanje in posledično trajnostno delovanje prehajata v navado, se lahko razvije resnična kultura sodelovanja.

Konkretna in oprijemljiva prednost sodelovanja in partnerstva v okviru tedna učečih se odraslih oziroma festivala učenja so lahko skupna informativna gradiva, kot je npr. skupna spletna stran, ali skupne zagovorniške akcije, kot je npr. izobraževalni sejem. Ti izdelki ali dejavnosti lahko kasneje služijo tudi drugim skupnim projektom. Na primer, večje vključevanje delodajalcev v festival učenja lahko spodbudi njihove zaposlene, da se vključijo v nadaljevalno izobraževanje in vseživljenjsko učenje, večja vključenost medijev pa lahko izboljša podobo in poveča osveščenost o izobraževanju odraslih in vseživljenjskem učenju. Vsekakor pa partnersko sodelovanje zagotavlja temelje za trajnost tedna učečih se odraslih oziroma festivala učenja.

Lastnosti partnerjev

Partnerji, ki sodelujejo pri organizaciji tedna učečih se odraslih oziroma festivala učenja, imajo ponavadi različne primarne dejavnosti. Da bi prikazali konkretne oblike sodelovanja z različnimi vrstami partnerjev, so člani mreže IntALWinE slednje umestili v pet kategorij.

* Več informacij o partnerskem sodelovanju je mogoče najti pod naslovom Tools and Products na spletni strani projekta: http://www.ALWinEurope.net.

Potencialni prireditelji dogodkov v tednu učečih se odraslih oziroma festivalu učenja

Lahko postavimo trditev: širša ko je paleta prirediteljev festivala učenja, večja je raznolikost doseženih ciljnih skupin. Priporočljivo je vključiti kar se da veliko ustanov na vseh možnih ravneh: na ravni

Z razstave v okviru Tedna učečih se odraslih na Islandiji

strateškega razvoja (politična oziroma usmerjevalna raven), celotnega upravljanja kot tudi na ravni izvajanja festivala učenja.

Potencialne partnerje je treba nagovoriti zgodaj, še v fazi načrtovanja festivala, in sicer na različne načine: oglaševanje v medijih in/ali na spletni strani, pošiljanje informativnih biltenov in okrožnic prejemnikom z obstoječega nabora e-naslovov ali prek osebnih stikov. Ustvarjalni pristop pri iskanju partnerjev, katerih primarna dejavnost ni izobraževanje, jih pa to področje kljub temu zanima in so na njem dejavni (npr. cvetličarne, bio-kmetije, gostinski lokali ipd.), bo prispeval k širitvi in poglobitvi festivalskih razsežnosti in k doseganju novih ciljnih skupin. Obenem je smiselno prireditelje spodbuditi, da razmislijo o izpeljavi svojih dogodkov na neobičajnih mestih (v podzemni železnici, diskoteki, zaporu, trgovskem središču ipd.). Na ta način se bo uveljavilo novo pojmovanje o učenju kot o procesu, ki teče vse življenje in na vseh področjih bivanja.

Medtem ko je krovna koordinacija festivala učenja praviloma odgovornost ene ustanove, pa naj bi bili v skupno načrtovanje, upravljanje in vrednotenje festivala vključeni vsi partnerji. Zanimiva je tudi možnost, da nacionalna koordinacija festivala prehaja iz ene ustanove na drugo (kot npr. na Finskem).

Opredeljevanje letne vodilne teme/vodilnih tem festivala učenja lahko prav tako prispeva k širjenju strukture partnerjev. Vsakoletna nova perspektiva pa lahko deluje kot motivacijski dejavnik tudi za tiste partnerje, ki so v projekt vključeni že dlje časa.

Primeri:

Slovenija

Koordinatorji Tedna vseživljenjskega učenja (TVU) so praviloma večje izobraževalne ali druge ustanove, ki usklajujejo delovanje izvajalcev festivala učenja na krajevni ravni. Delujejo v mestih, občinah ali regijah (imenujemo jih tudi območni koordinatorji) ali na posameznih vsebinskih področjih (to so t.i. tematski koordinatorji, kot je Turistična zveza Slovenije, Zveza skavtov in skavtinj Slovenije, Javni sklad za kulturne dejavnosti in drugi). V letu 2001 je Andragoški center Slovenije, ki je nacionalni koordinator TVU, mrežo koordinatorjev TVU formaliziral. Oblikovana so bila skupna priporočila delovanja mreže.

Stopnja koordinacije TVU je različna – v nekaterih primerih območni koordinatorji animirajo druge ustanove k sodelovanju v festivalu in jim pošiljajo ustrezne informacije in napotke, za vse drugo pa poskrbijo prireditelji sami. V drugih primerih koordinatorji usklajujejo tudi vsebine in termine prireditev. Koordinatorji pogosto poskrbijo za skupno medijsko in vizualno promocijo dogodkov.

Učinki takega pristopa k TVU so ti, da sta se povečala število in raznolikost izvajalcev, isto velja tudi za prireditve, pa tudi odziv medijev in najširše javnosti je večji. Vzpostavila so se tudi dolgoročnejša partnerstva, ki presegajo čas festivala; omogočeno je bilo sodelovanje manjših prirediteljev.

Koordinatorji izmenjujejo informacije in izkušnje prek zaprtega e-foruma. Andragoški center letno organizira dve srečanji za koordinatorje in izvajalce – spomladansko je namenjeno razpravi o načrtu TVU, jesensko pa izmenjavi zadnjih informacij in napotkov ter delitvi skupnega promocijskega gradiva. Razprave na teh sestankih pomembno prispevajo k bogatitvi koncepta TVU v tekočem in prihodnjem letu. In kar je najpomembnejše: mreža koordinatorjev TVU je deležna denarne podpore Ministrstva za šolstvo in šport!

Madžarska

Financiranje Tedna učečih se odraslih na Madžarskem je obenem instrument za zagotavljanje dolgoročnega sodelovanja. Deluje na dveh ravneh: na prvi ravni se Madžarska zveza ljudskih univerz (HFHSS), ki je nacionalni koordinator festivala, eno leto vnaprej prijavi pri Ministrstvu za delo za denarno podporo festivala.

V nadaljevanju HFHSS posreduje denar izvajalcem dogodkov in dejavnosti, vendar zadrži 10 % zneska, namenjenega posamezni partnerski ustanovi, in ga izplača šele, ko je dejavnost zaključena. Na ta način si zagotovijo, da prireditelji pripravijo natančno finančno poročilo in ostanejo dejavni vse do zadnjega koraka – vrednotenja festivala. Partnerji prejmejo zadnjih 10 % šele takrat, ko izpolnijo vse pogoje, opredeljene v pogodbi. Pod podobnimi pogoji nato HFHSS pripravi poročilo za Ministrstvo za delo.

Predstavniki oblasti/upravni odbori

Ta kategorija partnerjev v festivalu učenja vključuje predstavnike lokalnih, regionalnih in državnih oblasti, predvsem različnih ministrstev, raziskovalnih ustanov, občinskih in območnih svetov, inšpektoratov za področje izobraževanja ter območnih zavodov za zaposlovanje.

Posebno pozornost je treba posvetiti stalnemu pretoku informacij s temi partnerji ne le pred in po festivalu, pač pa naj bi šlo za stalni način dela, ki presega sam festival. Krepitev teh stikov naj bi prispevala k doseganju še enega ključnega cilja, namreč k vključitvi festivala učenja v strateško razmišljanje in delovanje pristojnih oblasti z namenom zagotoviti pomen in širši domet te promocijske kampanje.

Primeri:

Islandija

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in kulturo imenuje poseben odbor, ki za določeno obdobje opredeli politiko vseživljenjskega učenja, vključno s Tednom učečih se odraslih. Na Islandiji je festival že tradicionalno zasnovan na učinkovitem sodelovanju in dejavnem vključevanju socialnih partnerjev, med njimi tudi sindikatov, ki imajo v državi zelo pomembno vlogo.

Bivši odbor je deloval v obdobju 1999-2004 in je pokrival prvih pet let festivala učenja na Islandiji. V letu 2005 je bil imenovan nov odbor s predstavniki omenjenega ministrstva (ta vodi in upravlja odbor), Združenja učiteljev, devetih Regionalnih centrov vseživljenjskega učenja, Zveze sindikatov, zasebnih izobraževalnih ustanov, Konfederacije islandskih delodajalcev ter Direktorata za delo. Novi odbor ima mandat treh let.

Norveški Teden učečih se odraslih gre v javnost

Bolgarija

Pripravo Dnevov vseživljenjskega učenja v Bolgariji usmerja nacionalni odbor strokovnjakov, ki izberejo fokus in teme festivala. Odbor je zadolžen tudi za stike z državnimi in lokalnimi oblastmi z namenom, da krepi osveščenost o kampanji ter zagotavlja ustrezno politično podporo festivalu. Odbor se ukvarja tudi z usposabljanjem lokalnih in regionalnih koordinatorjev festivala učenja.

Sponzorji in podporniki

Nacionalna ministrstva ter regionalne in občinske oblasti lahko podprejo teden učečih se odraslih oziroma festival učenja tudi prek sponzorstva. Drugi možni sponzorji so mednarodne ustanove, zveze in razvojne agencije pa tudi zasebne organizacije in mediji na lokalni ravni.

Nekaterim je namesto denarne podpore laže zagotoviti druge, materialne oblike pomoči, vsekakor pa partnerji mreže IntALWinE priporočajo, da organizatorji poiščejo čim več različnih denarnih in drugih virov pomoči. Velja isto kot pri drugih vidikih sodelovanja: raznolikost je tista, ki na dolgi rok pripomore k ohranitvi festivala.

Primeri:

Estonija
Denar, zbran z davki od iger na srečo, je v Estoniji na voljo za financiranje projektov, ki prispevajo k družbeni blaginji. Z denarjem upravlja odbor, ki ga pooblasti vlada. Tudi organizacija estonskega festivala učenja se financira iz tega vira in vseh petnajst estonskih okrožij se lahko poteguje za to denarno podporo. Tako pridobljen denar je za nacionalne koordinatorje festivala dodaten vir financiranja lokalnih dogodkov, saj se festival v osnovi financira s sredstvi Ministrstva za izobraževanje in raziskovanje ter iz Evropskega socialnega sklada.

Slovenija
Vlada vsako leto potrdi letni program izobraževanja odraslih, na osnovi tega Ministrstvo za šolstvo in šport objavi javni razpis, iz katerega se med drugim financira tudi slovenski Teden vseživljenjskega učenja (TVU). Sredstva so namenjena izvajalcem TVU, t.j. ustanovam in posameznikom, ki prirejajo festivalske dogodke, kot tudi območnim in tematskim koordinatorjem TVU, ki izvajajo naloge skupnega pomena za izvajalce, ki jih usklajujejo. V obeh primerih morajo prijavitelji ministrstvu predložiti akcijski in finančni načrt. Posebna komisija prijave obravnava in izbere tiste, ki v največji meri ustrezajo kriterijem.

Za zasebne in javne (izobraževalne) ustanove je sodelovanje v TVU priložnost za učinkovito promoviranje svojih dejavnosti. Gre za vlaganje, ki prinaša koristi (npr. večjo udeležbo v njihovih izobraževalnih programih). Za manjše izvajalce TVU, kot so društva s področja kulture, zdravstva, sociale ipd., nevladne organizacije, posameznike in interesne skupine, ki ne služijo denarja na trgu ali ga pridobijo iz javnih virov, pa je opisani način denarne podpore za prizadevanja v TVU zelo dobrodošel. Naloge, ki jih izpelje Andragoški center Slovenije, nacionalni koordinator TVU, denarno omogoča Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve.

Rimski župan odpira Teden učečih se odraslih na znamenitem trgu Piazza Navonna

Mediji

Medijsko pokritje festivala učenja s televizijskimi in radijskimi oddajami ter tiskom na vseh ravneh (nacionalni, regionalni in lokalni) širi zavest o kampanji ter o pomembnosti in raznolikosti izobraževanja odraslih in vseživljenjskega učenja. Obenem povečuje prepoznavnost organizacij, vključenih v izpeljavo tedna učečih se odraslih oziroma festivala učenja, kar tem ustanovam prinaša povečano zanimanje in vključevanje v njihove dejavnosti. Medije je zato treba obravnavati kot ene od ključnih partnerjev pri izpeljavi festivala učenja.

Projektni partnerji IntALWinE priporočajo, da naj prireditelji festivala učenja že zelo zgodaj pripravijo medijski načrt, izberejo ključne medijske hiše oziroma posamezne novinarje ali urednike za promoviranje posameznih dejavnosti. Koristno je oblikovati bazo kontaktnih podatkov nacionalnih in lokalnih/regionalnih medijev; vnose naj bo mogoče grupirati glede na vrsto medija ali pogostost informacij, ki jih bodo prejemali. Če se bodo osrednje teme festivalov učenja ujemale z zanimanji družbe ali medijev, bodo slednje prireditelji laže pridobili kot partnerje. Priporočljivo je sklicati sestanek s televizijskimi postajami in jih prepričati, da teme festivala učenja vgradijo v svoj redni program.

Novinarji potrebujejo jasne in jedrnate informacije (odgovore na temeljna vprašanja, kot so: zakaj, kdo, kaj, kje, kdaj in na kakšen način), zapisane v poljudnem jeziku brez neobičajnih ali preveč kompleksnih izrazov. Izjave za javnost in okrožnice z informacijami o izhodiščih in namenih festivala učenja, osnutek programa srečanj in festivalskih dogodkov kot tudi posodobljene informacije in statistika na festivalski spletni strani – vse to bodo sicer prezaposleni novinarji znali ceniti. Konkretne življenjske teme in zgodbe bodo pritegnile pozornost gledalcev/poslušalcev oziroma bralcev, zato je priporočljivo take zgodbe poiskati in jih medijem ponuditi skupaj s slikovnim gradivom.

Novinarske konference je dobro organizirati pred začetkom festivala ali v času kampanje ter nanje povabiti znane osebnosti in vplivne politike.

Udeleženec s Cipra predstavlja rezultate razprave mednarodne delovne skupine učečih se odraslih v okviru študijskega obiska v Londonu

Primeri:

Romunija
Medijski načrt za promocijo romunskega Tedna učečih se odraslih vsebuje tri segmente:

Ministrstvo za izobraževanje in raziskovanje organizira novinarsko konferenco, na katero povabi novinarje iz raznih revij in časnikov. Na konferenci so napovedani dogodki festivala učenja. Vključenost ministrstva je bistvenega pomena, saj se novinarji radi odzivajo na informacije, ki prihajajo z ministrske ravni.

Organizator pripravi kratke, petnajstsekundne video in avdio predstavitve, ki jih ponudi televizijskim in radijskim postajam. V letu 2005 so pripravili kratek zvočni prispevek ('jingle') za nacionalno radijsko postajo, ta ga je predvajala vsako jutro v času festivala. Naslednje leto je ista radijska postaja postala partner v festivalu učenja, zato je prispevek predvajala brezplačno, financirati je bilo treba le njegovo pripravo.

Pripravljajo posebne radijske oddaje, na katere so povabljeni strokovnjaki s področja izobraževanja odraslih, da razpravljajo o aktualnih strokovnih temah in odgovarjajo na vprašanja poslušalcev. Te oddaje niso toliko namenjene promociji festivala učenja kot osveščanju javnosti o pomenu vseživljenjskega učenja za vključenost in dejavno državljanstvo kot tudi za izboljšanje poklicnih spretnosti.

Finska
Sodelovanje z nacionalno radijsko hišo pri promociji Tedna učečih se odraslih na Finskem se je v vseh letih prirejanja uresničevalo na različne načine. Na primer, leta 2004 so pripravili kontaktno radijsko oddajo. V studiu so se zbrali štirje strokovnjaki in v živo odgovarjali. Eden je zastopal zavod za zaposlovanje, drugi svet za izobraževanje (poklicno usposabljanje), tretji je bil ravnatelj ljudske univerze, četrti pa predsednik Finske zveze za izobraževanje odraslih, torej predstavnik neformalnega izobraževanja odraslih. Vsakdo je lahko poklical in postavil vprašanje o izobraževanju odraslih.

Vprašanja so zadevala problematiko šolnin in potrebnih pogojev za nadaljevalno izobraževanje, izražena so bila mnenja o kakovosti izobraževalnih programov kot tudi nezadovoljstvo nad obveznim obiskovanjem izobraževalnih tečajev v primeru brezposelnosti. Postavljena so bila tudi vprašanja o potrjevanju znanja, ne da bi bilo treba nazaj v šolo (t.i. testi za ugotavljanje kompetenc odraslih). Dvourni program je bil povsem zapolnjen z različnimi vprašanji in komentarji, mnogi poslušalci pa so izrazili svoje odobravanje nad tem, da je bila tematika predstavljena na radiu.

Velika Britanija
Partnerstvo med organizatorji tedna učečih se odraslih ter televizijskimi in radijskimi hišami je zavzelo izredno pomembno vlogo pri širjenju zavesti o koristih, ki jih prinaša izobraževanje odraslih, in spodbujanju udeležbe po vsej državi. V Angliji je nacionalna radijska postaja pripravila serijo kratkih programov z naslovom Od rojstva naravnani k učenju (Natural Born Learners). Serijo so predvajali v času festivala, v njej pa je nastopilo pet odraslih, ki so na svoji poklicni poti hoteli napredovati ali pridobiti temeljne spretnosti, da bi izboljšali svoj način življenja.

Vsako leto neodvisne televizijske postaje po vsej Veliki Britaniji namenjajo pozornost lokalnim festivalskim dogodkom in dosežkom učečih se – največkrat so to dobitniki priznanj. O njih poročajo pri poročilih, jim namenjajo dokumentarne oddaje, posebne socialno naravnane programe in oglase, obenem pa promovirajo brezplačno nacionalno telefonsko linijo. Neodvisne lokalne radijske postaje in radio BBC predvajajo pogovore in intervjuje z učečimi se odraslimi in s strokovnjaki o aktualnih problemih na tem področju. V nekem letu je BBC-jeva oglaševalska kampanja v sodelovanju s Tednom učečih

se odraslih pridobila nad 1.000 prošenj za informativna gradiva, ki so jih ponujali.

Učeči se odrasli

Zelo pomembna skupina partnerjev v tednu učečih se odraslih oziroma festivalu učenja so vsekakor učeči se odrasli sami. Pravzaprav je to ciljna skupina, ki ji je festival v svojem bistvu namenjen. Še več, odrasli, vključeni v izobraževanje, so že motivirani in pogosto tudi pripravljeni, da nastopijo kot zgledi za druge – bodisi z objavo njihove zgodbe v časopisu ali z nastopom na prireditvah, namenjenih spodbujanju drugih. Lokalne skupine učečih se odraslih lahko dejavno sodelujejo v raziskovanju potreb učečih se in v svetovalni dejavnosti. Na ta način bo glas učečih se slišan, odrasli se bodo lahko vključevali tudi v proces oblikovanja lokalne politike izobraževanja.

Priporočljivo je oblikovati bazo kontaktnih podatkov o sedanjih in bivših učečih se odraslih, ki so pripravljeni pomagati pri organizaciji festivala učenja ali nastopiti v javnosti kot zagovorniki izobraževanja. Nove ali potencialne udeležence v izobraževanju je mogoče motivirati in spodbuditi z brezplačnimi izobraževalnimi telefonskimi linijami. Institut dobitnikov priznanj in druge oblike priznavanja učnih dosežkov v času festivala učenja zagotavljajo nabor ljudi, o uspehih katerih je mogoče pisati in jih uporabljati za spodbujanje drugih.

Primeri:

Bolgarija

V Dnevih vseživljenjskega učenja so učeči se odrasli dejavno vključeni v izpeljavo izobraževalnih sejmov in konferenc, organiziranih za politike in strokovnjake, medtem ko je najširša javnost o tem sicer obveščena, ne pa neposredno vključena. Učeči se odrasli sodelujejo bodisi kot obiskovalci ali pa predstavljajo uspešne projekte oziroma primere dobre prakse. Delujejo kot moderatorji na delavnicah, sodelujejo pa tudi na omizjih ter družabnih in kulturnih dogodkih.

Velika Britanija

Nacionalni inštitut za nadaljevalno izobraževanje odraslih (NIACE) je razvil in upravlja nacionalno mrežo učečih se odraslih, ki je zrasla iz nacionalnega foruma učečih se odraslih. Namen te mreže je ohranjati kontakt z učečimi se ter slednje povezovati glede na skupne interese in probleme, ki zadevajo njihovo izobraževanje. Pristop je neformalen, vključevalen in prožen. Vzpostavljena je bila baza učečih se odraslih, ki je izhajala iz dobitnikov priznanj Tedna učečih se odraslih, oblikovane so bile posebne interesne skupine in regionalni forumi. Člani mreže vsako četrtletje prejmejo bilten s prispevki, ki jih v veliki meri pripravijo oni sami, v njem pa so tudi informacije o dogodkih za učeče se odrasle, ki jih organizira NIACE po vsej državi. Ta baza podatkov o interesih in možnih oblikah vključevanja je bistveno povečala nabor ljudi, s katerimi se NIACE lahko posvetuje ali od njih pridobi informacije o njihovih učnih potrebah in izkušnjah.

Plakat Tedna učečih se odraslih v Veliki Britaniji

Vrednotenje festivala učenja

Kot smo že opisali v prejšnjih poglavjih, so tedni učečih se odraslih oziroma festivali učenja promocijske kampanje, ki združujejo širok spekter dejavnosti in partnerjev na državni, regionalni in lokalni ravni, in ta se lahko iz leto v leto spreminja. Glede na amorfno naravo festivala učenja, je težko meriti in količinsko opredeliti njegove rezultate oziroma ovrednotiti učinke.

Po drugi strani pa prav vrednotenje promocijske kampanje lahko vsem vpletenim prikaže koristi, ki jim jih prinaša, obenem pa partnerjem omogoča, da posredujejo njihovo povratno informacijo in si izmenjajo izkušnje glede uspehov in težav, s katerimi so se soočali. Tako zbrane informacije tudi pokažejo, česa so se prireditelji naučili ter dajejo nov zagon nadaljnjim kampanjam.

Partnerji mreže IntALWinE so imeli z vrednotenjem različne izkušnje. Izpeljava vrednotenja iz leta v leto na enak način (npr. v Veliki Britaniji ali na Nizozemskem) omogoča prirediteljem opredeliti in spremljati trende, kar zadeva rast dejavnosti, število udeležencev, razvoj medijske podpore in obisk spletnih strani. Vrednotenje je tudi priložnost za boljši vpogled v vrsto dejavnosti, ki so izpeljane v različnih regionalnih/lokalnih okoljih. Na ta način je mogoče tudi opredeliti primere dobre prakse ter pripraviti zbirko napotkov za nove prireditelje. Redno vrednotenje je vsekakor koristno za prikaz uspešnosti in rasti posameznega festivala učenja.

Kar pa zadeva širši družbeni in politični kontekst, smo si partnerji mreže IntALWinE edini, da je težko dokazati, v kolikšni meri prav festivali učenja vplivajo na širšo populacijo oziroma osveščajo ljudi o pomenu vseživljenjskega učenja. Skorajda nemogoče je namreč osamiti učinke promocijske kampanje od drugih dejavnikov. Ena od posledic te dileme je uporaba pričevanj učečih se odraslih pri zagovorništvu vseživljenjskega učenja, kar pa je tudi hkraten dokaz za navdih in moč, ki ju učeči se odrasli pridobijo v okviru festivala učenja.

Ne glede na to, partnerji mreže IntALWinE verjamemo v učinkovitost festivalov učenja pa tudi v pomen njihovega vrednotenja. V nadaljevanju so prikazani predlogi in namigi o tem, kako pristopiti k vrednotenju festivala.

* Več priporočil pa tudi evalvacijska matrika in vzorčni vprašalniki so na voljo v rubriki Tools and Products na projektni spletni strani: http://www.ALWinEurope.net.

Dogodek slovenskega TVU na prostem - Parada znanja

Kako izpeljati vrednotenje festivala učenja

Splošna priporočila:

- Vsaka dejavnost, vključena v vrednotenje festivala učenja, naj bo kar se da povezana z ustreznim nacionalnim političnim kontekstom na področju izobraževanja odraslih oziroma vseživljenjskega učenja.
- Vsako leto naj bodo jasno oblikovani vizija in cilji festivala učenja in opredeljeni ustrezni kriteriji vrednotenja (kazalniki).
- Na tej osnovi naj bodo dosežki in učinki merjeni glede na predhodno opredeljene cilje.
- Analizirani naj bodo tako dejavniki uspeha kot tudi neuspeha.
- Če je le mogoče, naj bodo ugotovljeni trendi/razvoj festivala učenja (iz leta v leto), zato da je mogoče spremljati napredek.
- Če je le mogoče, naj bo vrednotenje primerjano iz leta v leto.
- In končno: treba je imeti v mislih, da mora vrednotenje upoštevati vse vpletene partnerje: izvajalce/organizatorje prireditev, druge partnerje, podpornike, učeče se odrasle ter udeležence prireditev.

Predlogi za splošne kriterije/kazalnike vrednotenja:

- število udeležencev/obiskovalcev (različnih prireditev in dejavnosti na vseh ravneh),
- dosežena medijska podpora (tisk, radio in televizija, npr.: število tiskanih/prikazanih člankov/oddaj, kakovostni vidik sodelovanja z mediji),
- število regij/lokalnih območij, zajetih v festivalu učenja,
- mreža regionalnih koordinatorjev in način njenega delovanja,
- zagotovitev strateškega političnega sodelovanja tistih, ki odločajo,
- vrsta uporabljenih programov/strategij.

Dodatni napotki:

- Učeči se odrasli, ki so sodelovali v festivalu učenja, naj sodelujejo tudi pri vrednotenju festivala (vprašalniki).
- Priporočljivo je izpeljati tako samoevalvacjo kot tudi zunanje vrednotenje. Slednja je priporočljiva zato, ker je bolj objektivna in krepi pozicijo koordinatorja do podpornikov in financerjev, t.j. lokalnih in državnih oblasti.
- Samoevalvacija je primeren pripomoček za ovrednotenje rezultatov tistega dela kampanje, ki temelji na prostovoljskem delu.

Vrednotenje festivala učenja je priložnost za predstavitev koristi, ki jih festival prinaša vsem vpletenim, slednjim pa omogoča, da posredujejo svoje povratne informacije ter si izmenjajo izkušnje o uspehih in težavah.

Osebne izkaznice festivalov učenja

BOLGARIJA
Dnevi vseživljenjskega učenja – Dni na ucheneto prez zelija zhivot
Od 2002, letno
Koordinator: Urad Inštituta za mednarodno sodelovanje pri Nemški zvezi ljudskih univerz (IIZ/DVV), Sofija
Vsebine: izobraževalni sejmi, delavnice v knjižnicah in šolskih razredih s steklenimi stenami
http://www.lifelonglearning-bulgaria.org/

ISLANDIJA
Teden vseživljenjskega učenja – Vika símenntunar
Od 1995, letno
Koordinator: EDUCATE Iceland
Vsebine: dnevi podjetij in dogodki na javnih mestih
http://mennt.is/simenntun/

VELIKA BRITANIJA
Teden učečih se odraslih – Adult Learners' Week
Od 1992, letno
Koordinator: Nacionalni inštitut za nadaljevalno izobraževanje odraslih (NIACE)
Vsebine: priznanja, teme, nacionalni in regionalni dogodki, partnerstva z mediji, dan učenja na delovnem mestu
http://www.niace.org.uk/alw/

ŠVICA
Teden učečih se odraslih – Lernfestival
Od 1996, vsako tretje leto
Koordinator: Švicarska zveza za izobraževanje odraslih (SVEB)
Vsebine: prireditve in podelitev priznanj na državni ravni
http://www.lernfestival.ch/

SLOVENIJA
Teden vseživljenjskega učenja - TVU
Od 1996, letno
Koordinator: Andragoški center Slovenije (ACS)
Vsebine: najrazličnejši izobraževalni, promocijski, informativno-svetovalni, kulturni in družabni dogodki na državni in lokalni ravni
http://tvu.acs.si (v slovenščini)
http://llw.acs.si/ (v angleščini)

ŠPANIJA
Festival vseživljenjskega učenja in izobraževanja odraslih – Festival del apprendizaje a lo largo de la vida y la educación de personas adultas
Od 2003, letno
Koordinator: Španska zveza ljudskih univerz (FEUP)
Vsebine: izdaja knjig

ROMUNIJA
Teden učečih se odraslih – Festivalul Sanselor Tale
Od 2000, letno
Koordinator: Ljudska univerza Bukarešta in Urad Inštituta za mednarodno sodelovanje pri Nemški zvezi ljudskih univerz (IIZ/DVV) Bukarešta
Vsebine: izobraževalni in kulturni dogodki po vsej državi, promocijske dejavnosti na ulici
http://www.updalles.ro/

CIPER
Teden učečih se odraslih
Od 2002
Koordinator: Ministrstvo za izobraževanje
Vsebine: festivali v centrih za izobraževanje odraslih

FINSKA
Teden učečih se odraslih – Aikuisopiskelijan viikko
Od 1997, letno
Koordinator: Finska zveza za izobraževanje odraslih (FAEA), AIKE in Finder
Vsebine: našteti partnerji vsako leto izberejo temo in koordinacijsko ustanovo, ki ju potrdi Ministrstvo za izobraževanje
http://www.aoviikko.org/

ESTONIJA
Teden učečih se odraslih – Täiskasvanud õppija nädal
Od 1998, letno
Koordinator: Estonska zveza za izobraževanje odraslih (Andras)
Vsebine: učenje na vlaku, dan e-učenja, forum učečih se odraslih
http://www.andras.ee/

ITALIJA
Festival izobraževanja odraslih – Upter Navona
Od 2004, letno
Koordinator: Ljudska univerza Rim (UPTER)
Vsebine: konference, odprtja in učni obiski
http://www.upternavonafestival.it/

MADŽARSKA
Teden učečih se odraslih – A műve lödés hete – a tanulás ünnepe
Od 2002
Koordinator: Madžarska zveza ljudskih univerz (HFHSS)
Vsebine: konference, dogodki na prostem po vsej državi
http://www.nepfoiskola.hu/muvhete/

NIZOZEMSKA
Teden učečih se odraslih – De Week van het leren
Od 2000, letno
Koordinator: CINOP
Posebnosti: razstava fotografij, verižno pismo in javni narek
http://www.weekvanhetleren.nl/

NORVEŠKA
Dnevi učenja za odrasle – Læringsdagene for voksne
Od 1998, letno
Koordinator: Norveška zveza za izobraževanje odraslih (NAAL)
Posebnosti: neobičajna prizorišča, panelne razprave in dnevi odprtih vrat
http://www.vofo.no/uka/

LITVA
Teden učečih se odraslih – Suaugusiuju švlctimo savaitê
Od 2000, letno
Koordinator: Litvanska zveza za izobraževanje odraslih (LAAE)
Vsebine: regionalni in lokalni dogodki po vsej državi
http://www.lssa.smm.lt/

Zaključki in priporočila partnerjev mreže IntALWinE

Mobilizacijski in zagovorniški potenciali tednov učečih se odraslih in drugih festivalov učenja

"Vseživljenjsko učenje zajema veliko več kot le ekonomski vidik. Promovira cilje in ambicije evropskih držav, zato da bi postale bolj vključujoče, tolerantne in demokratične. Obeta Evropo, katere državljani bodo imeli možnosti in sposobnosti za uresničevanje svojih ambicij ter za dejavno udeležbo v izgradnji boljše družbe."

- 'Uresničevanje evropskega prostora vseživljenjskega učenja (Making a European Area of Lifelong Learning a Reality)',
Sporočilo Evropske komisije, november 2001

"Izziv, pred katerim so države članice, je dvojen: povečati skupen obseg udeležbe v izobraževanju odraslih ter spoprijeti se z njeno neuravnovešenostjo, zato da bi dosegli pravičnejšo situacijo. Slednje bi lahko dosegli z motiviranjem, spodbujanjem, usposabljanjem in podpiranjem odraslih, za katere je najmanj verjetno, da se bodo vključili v učenje, in sicer v vse njegove oblike: formalno, neformalno in priložnostno. Tak pristop narekuje ciljno usmerjeno vlaganje javnih sredstev, zato da bi dosegli tisti del populacije, ki jim je sistem izobraževanja in usposabljanja v preteklosti služil v najmanjši meri."

- 'Učenje odraslih: Za učenje ni nikoli prepozno (Adult Learning: It is never too late to learn)',
Sporočilo Evropske komisije, oktober 2006

V Evropi obstajajo močna prizadevanja, da bi državne in meddržavne strategije na področju izobraževanja in usposabljanja umestili v krovno paradigmo vseživljenjskosti učenja. Ne glede na to, o katerih sedanjih in prihodnjih izzivih teče razprava na politični ravni, vseživljenjskost učenja je v žarišču razprav politikov, ustanov s področja civilne družbe, zasebnega sektorja in socialnih gibanj. Medtem ko je za otroke in mladino poskrbljeno s formalnim izobraževanjem in usposabljanjem, pa so odrasli in njihove nadaljevalne učne dejavnosti predmet te razprave.

V svojem *Komunikeju o vseživljenjskem učenju* (2001) je Evropska komisija jasno opredelila, da vseživljenjsko učenje vključuje celoten spekter formalnega, neformalnega in priložnostnega izobraževanja in učenja, kot cilje pa navedla: dejavno državljanstvo, osebni razvoj, socialno vključenost ter zaposljivost.

Komisija je pozvala države članice, naj razvijejo vsestranske in povezane strukture vseživljenjskega učenja, pri katerih bo v središču pozornosti učeči se posameznik, ki bodo zagotovile, da bodo ustrezne kakovostne možnosti za učenje dostopne vsem. Oblikovanje partnerstev, zagotavljanje ustreznih virov in vzpostavljanje kulture učenja – vse to naj bi predstavljalo strategijo za doseganje socialne vključenosti v okoljih, ki jih izrazito zaznamujejo socialne in kulturne razlike.

Pet let kasneje, v *Sporočilu o učenju odraslih* (2006), je Komisija vendarle morala priznati, da "izobraževanje odraslih ni bilo vedno deležno potrditve, ki jo zasluži, kar zadeva njegovo prepoznavnost, politično prednost in vire, in to kljub političnemu poudarku, ki je bil dan vseživljenjskemu učenju v zadnjih letih." Stopnja udeležbe odraslih v izobraževanju in učenju ostaja zelo nizka v vseh evropskih državah. Predvsem obrobni deli prebivalstva, vključno z nizko-kvalificirano delovno silo, brezposelnimi in migranti, so še vedno izključeni iz možnosti za izobraževanje in učenje.

Kako torej vključiti izključene v družbo vseživljenjskega učenja? Kako "odstraniti ovire, ki preprečujejo udeležbo", kot se za to zavzema omenjeno Sporočilo Komisije?

Izobraževalci odraslih in politiki v vseh državah se soočajo s tem osrednjim izzivom, ki se ga je treba lotiti z obeh plati – strani ponudbe in povpraševanja po izobraževanju in učenju. Zagotavljanje kakovosti in ustreznosti ponudbe izobraževanja odraslih, ustvarjanje sinergije in ustvarjanje optimalnih pogojev s sodelovanjem, in nenazadnje, zagotavljanje ustreznih virov – vse to je nujno, če želimo povečati vključenost v izobraževanje odraslih. Po drugi plati pa je treba odrasle ciljno nagovoriti, jih senzibilizirati in mobilizirati, zato da se v njih spet porodi želja po vključitvi v učenje. Morajo biti obveščeni o tem, kaj jim je na voljo, in zakaj bi lahko bilo učenje zanje pomembno. Predvsem pa jih je treba doseči.

Prav z namenom, da se spoprimejo s tem dvojnim izzivom, so nastali tedni učečih se odraslih (Adult Learners' Weeks - ALWs) in drugi festivali učenja. Te posebne kampanje za zagovorništvo in mobilizacijo na področju vseživljenjskega učenja vplivajo na oblikovanje ponudbe, vzpostavljajo povezave in partnerstva med politiki, izvajalci izobraževanja odraslih, kulturnimi ustanovami in mediji, pri tem pa pomagajo graditi kulturo vseživljenjskega učenja. Enako prodorni pa so festivali učenja tudi na strani povpraševanja, s tem ko širijo zavest o pomenu vseživljenjskega učenja, spodbujajo potencialne nove udeležence in jim nudijo podporo.

Pomen in učinkovitost tednov učečih se odraslih in drugih festivalov učenja sta bila prepoznana na mednarodni ravni na Peti mednarodni konferenci o izobraževanju odraslih (CONFINTEA V) v letu 1997, Unesco pa je temu pritegnil leta 2000. Od takrat pa do danes je vse več držav po svetu razvilo svoje festivale učenja, s katerimi se zavzemajo za vseživljenjsko učenje.

Ob upoštevanju teh izhodišč koordinatorji festivalov učenja iz petnajstih evropskih držav, ki so s podporo programa Socrates/Grundtvig sodelovale v mreži IntALWinE, nagovarjamo vse vpletene, da nadaljujejo ali obnovijo podporo, ki jo nudijo tednom učečih se odraslih in drugim festivalom učenja – glede na možnosti in pristojnosti, ki jih imajo. Na temelju izkušenj z zagovorništvom in mobilizacijskim delom, ki smo ga izpeljali v naših državah in v meddržavnih projektih, in ob upoštevanju akcijskega načrta o učenju odraslih, ki ga namerava Evropska komisija pripraviti v letu 2007, da bi zagotovila učinkovito udejanjanje omenjenega Sporočila, opozarjamo na koristi, ki jih prinašajo tedni učečih se odraslih in drugi festivali učenja politikom in izvajalcem izobraževanja odraslih, dajemo pa tudi priporočila.

Sporočila oblikovalcem politike (v državnih, lokalnih in regionalnih organih, v mednarodnih agencijah)

A. Koristi, ki jih prinašajo tedni učečih se odraslih in drugi festivali učenja

Tedni učečih se odraslih in drugi festivali učenja zagotavljajo široko javno prepoznavnost možnosti izobraževanja in učenja ter spodbujajo navdušenje za učenje. Širijo informacije o pomenu vseživljenjskega učenja in spodbujajo še več odraslih, da se vključijo ali vrnejo k učenju. Podeljevanje priznanj za učne dosežke ne pomeni le počastitve in priznanja za posamezne odrasle, temveč spodbuja druge, da sledijo tem uspešnim zgledom.

Tedni učečih se odraslih in drugi festivali učenja pomagajo oblikovati in razvijati partnerstva med oblastmi, ustanovami civilne družbe in socialnimi partnerji na lokalni, regionalni in nacionalni ravni, in sicer med nosilci politike, klasičnimi in neobičajnimi izvajalci izobraževanja, sponzorji, mediji, združenji delodajalcev in sindikati. Ta proces prispeva k izboljšanju učinkovitosti na vseh ravneh in področjih ter pomaga razviti zmogljivosti, kar zadeva načrtovanje, upravljanje in izpeljavo dejavnosti vseh vpletenih.

Tedni učečih se odraslih in drugi festivali učenja postavljajo učeče se in njihov glas v ospredje, predstavljajo javno areno za izražanje njihovih potreb, zanimanj in problemov. Festivali so pogosto odskočne deske za ustanovitev forumov ali mrež učečih se odraslih, kjer lahko ti izrazijo svoje poglede in spregovorijo (tudi politikom), kar pripomore k oblikovanju politik, strategij in ponudbe izobraževanja odraslih, zasnovanih na resničnih potrebah učečih se.

Tedni učečih se odraslih in drugi festivali učenja nagovarjajo posamezne ciljne skupine, kot so: priseljenci, kulturne manjšine, ljudje s posebnimi potrebami, posamezniki brez temeljnih spretnosti in drugi, za katere je najmanj verjetno, da se bodo vključili v izobraževanje in učenje. S tem prispevajo k socialni vključenosti teh skupin.

Tedni učečih se odraslih in drugi festivali učenja so nacionalne kampanje, ki temeljijo na regionalnih in lokalnih dejavnostih; te vključujejo promocijo učenja kot tudi obsežen program svetovalnih dejavnosti za izobraževanje. Osrednja naloga koordinatorja je zagotoviti podporo za razvoj regionalnih in lokalnih skupnostno-zasnovanih partnerstev, ki nato izpeljejo dejavnosti, s katerimi se odzivajo na lokalne potrebe.

Tedni učečih se odraslih in drugi festivali učenja vključujejo vse pristope in načine, oblike in lokacije, namenjene izobraževanju in učenju. Prispevajo k preseganju meja med formalnim, neformalnim ter priložnostnim učenjem, s tem pa tudi k holističnemu pojmovanju vseživljenjskega učenja in razvijanju kulture vseživljenjskega učenja.

Tedni učečih se odraslih in drugi festivali učenja zagotavljajo javno areno za razpravo in dialog. Odpirajo priložnosti za predstavitev predlogov, razprave in pripravljanje temeljev za oblikovanje izobraževalne politike. In – če je zaželeno – politikom nudijo priložnosti za dajanje izjav ali nastope v medijih.

In končno, poleg vsega opisanega in dodatno k njihovi vlogi, da povečujejo udeležbo v vseživljenjskem učenju in zagotavljajo boljši dostop do možnosti za učenje, tedni učečih se odraslih in drugi festivali učenja prispevajo k dejavnemu državljanstvu in socialni vključenosti.

B. Ključna priporočila

1. Upoštevaje mnoge koristi, ki jih prinašajo tedni učečih se odraslih in drugi festivali učenja, naj bi oblasti (na lokalni, regionalni in nacionalni ravni) priznale njihovo edinstvenost in pomen. Zagotovili naj bi denarna sredstva za temeljno financiranje kampanj v posameznih državah in s tem omogočili strokovno upravljanje in koordinacijo festivalov.

2. Poleg neposredne denarne podpore bodo prireditelji festivalov učenja hvaležni tudi za razne druge oblike posredne materialne podpore vladnih organov kot npr. za uporabo prostorov, lokacij in opreme, za uporabo tiskarskih ali fotokopirnih možnosti in transportnih sredstev. Oblasti (na lokalni, regionalni in nacionalni ravni) naj bi organizirale sprejem za koordinatorje festivalov učenja in nudile razne druge vrste posredne podpore.

3. Oblasti (na lokalni, regionalni in nacionalni ravni) naj bi podprle tedne učečih se odraslih in druge festivale učenja tudi tako, da bi združile moči s prireditelji pri uresničevanju skupne osrednje teme festivala v posameznem letu. Festivali učenja lahko bistveno pripomorejo k promociji izobraževalne, kulturne in delodajalske politike, po drugi strani pa lahko pridejo do denarnih virov prav s tem, da se priključijo pomembnim vladnim pobudam.

4. Predstavniki oblasti (na lokalni, regionalni in nacionalni ravni) naj bi se udeleževali dogodkov in dejavnosti tednov učečih se odraslih in drugih festivalov učenja. To bi povečalo pomembnost festivala, udeležencem pa bi odprlo možnost javnega foruma. Morda bi bili predstavniki oblasti pripravljeni organizirati tudi posamezni dogodek v okviru festivala, kot npr. strokovno ali mednarodno srečanje.

5. Vpeljevanje mednarodnih, nacionalnih, regionalnih in lokalnih strategij in razvojnih programov na področju vseživljenjskega učenja je zelo odvisna od vseh zainteresiranih in vpletenih – od praktikov do raziskovalcev, od učečih se pa do izvajalcev izobraževanja/učenja in politikov, predstavnikov medijev in drugih. Tedne učečih se odraslih in druge festivale učenja je mogoče prepoznati kot orodja za senzibiliziranje, informiranje in motiviranje vseh vpletenih, s tem pa bi se vzpostavila platforma za skupno delovanje.

6. Ker vpliv obiskovanja festivalov učenja na vključevanje v učne procese ni dovolj raziskan, naj bi oblasti denarno podprle nadaljnje raziskovanje dodane vrednosti, ki jo festivali učenja prinašajo posameznikom in družbi. Obstaja tudi močna potreba po raziskavah o udeležbi v izobraževanju in učenju, zato da bi politika izvedela, katere skupine prebivalstva se ne izobražujejo in kaj jih pri tem najbolj ovira.

7. Mednarodne agencije (Evropska komisija, Unesco) naj še naprej nudijo tehnično, denarno in moralno podporo tednom učečih se odraslih in drugim festivalom učenja. Strukture meddržavnega sodelovanja naj bi se ohranjale in krepile. Toda tedni učečih se odraslih in drugi festivali učenja so umeščeni v nacionalne in lokalne kontekste in morajo biti usklajeni predvsem z nacionalnimi in lokalnimi potrebami, temami in ritmi delovanja. Okviri mednarodnih tednov učečih se odraslih in drugih festivalov učenja naj bi upoštevali načelo raznolikosti. Čeprav po eni strani ni potrebe, da bi bilo kar koli standardizirano (ime festivala, ciljne skupine, čas izpeljave, vodilne teme ipd.), pa je treba po drugi strani raziskati ustvarjalne načine zagotavljanja meddržavne povezanosti in usklajenosti.

8. Program Evropske komisije Vseživljenjsko učenje bo v prihodnjih sedmih letih omogočal znatno podporo mnogim evropskim meddržavnim projektom na področju izobraževanja odraslih. Sodelovanje v obstoječi mreži Socrates/Grundtvig se je zaključilo, vendar naj bi Komisija denarno podprla projektno sodelovanje in partnerstva, ki bodo nadaljevala delo, opravljeno v mreži IntALWinE. Pomembno pa je opozoriti na potrebo po preoblikovanju proračunske strukture, zato da bi bilo – poleg neposrednih stroškov – v večji meri financirano dejansko vloženo delo projektnih partnerjev.

Sporočila izvajalcem izobraževanja odraslih, kulturnim ustanovam in medijem (prirediteljem in podpornikom festivalov učenja)

A. Koristi, ki jih prinašajo tedni učečih se odraslih in drugi festivali učenja

Ustanova, ki je soizvajalec ali celo koordinator festivala učenja, se mora ukvarjati z mobiliziranjem na vseh frontah: dajanjem pobud za nova partnerstva in obnavljanjem obstoječih, lobiranjem za vseživljenjsko učenje in vlaganjem časa in virov v promocijsko delo. Ta proces povečuje profil vključene izvajalske organizacije s področja izobraževanja odraslih ali kulture, in sicer tako na njenem matičnem področju kot tudi širše, v odnosu do najširše javnosti. Tovrstne izkušnje bodo dragocene tudi za promocijo njihovih izobraževalnih programov, s tem pa bodo lahko povečali tudi prihodek iz naslova kotizacij. Organizacija bo poleg tega okrepila svoje zmogljivosti – tako posameznih članov osebja kot ustanove kot celote.

Zagovorniški potencial tednov učečih se odraslih in drugih festivalov učenja je mogoče uporabiti tudi v prizadevanjih za vplivanje na trenutno politično okolje, v katerem so izvajalci izobraževanja odraslih in kulturne ustanove primorani delovati. Prek povezav in kontaktov, ki se stkejo v okviru festivala učenja, pa tudi prek promocije v ožjem smislu je laže izraziti skupna stališča in doseči pritisk na politiko, kar zadeva vpeljevanje politike in ciljev vseživljenjskega učenja na področju izobraževanja odraslih. Istočasno pridobijo manjše lokalne organizacije možnost, da se s to politiko in cilji sploh seznanijo.

Učeči se odrasli so v središču pozornosti izvajalcev izobraževanja odraslih. Izboljšano sodelovanje, ki ga spodbujajo festivali učenja, omogoča organizacijam izpostavljanje tem, ki bodo mobilizirale in aktivirale učeče se – ne le v času festivala, temveč skozi vse leto in v različnih okoljih. S tem se bodo vzpostavile številnejše možnosti za učeče se odrasle, da se srečajo in izrazijo svoja mnenja. Slednje naj bi sčasoma pripeljalo do oblikovanja forumov in mrež učečih se odraslih kot mehanizmov za svetovanje.

B. Ključna priporočila

9. Tedni učečih se odraslih in drugi festivali učenja lahko vzpostavijo mostove med ‘kavčem in učilnico’. Izvajalci izobraževanja odraslih in kulturne ustanove naj sodelujejo in vključujejo medije, predstavnike oblasti in delodajalce. Vzamejo naj si čas za sistematično vzpostavitev mreže, ki bo stalno oskrbovana z informacijami ter napotki in bo omogočala širjenje. Vzpostavljena mreža naj postane del skupnosti ali regije in naj pomeni dodano vrednost k prizadevanjem za razvoj živahne, močne regije.

10. Promocijske dejavnosti in stiki z javnostmi naj bodo vključeni kot potrebne in pozitivne ključne komponente vsake kampanje. Izvajalci naj hrabro stopajo preko okvirov svojega siceršnjega razmišljanja in delovanja ter uporabijo vso svojo ustvarjalnost, npr. vključevanje znanih osebnosti (igralcev, umetnikov, športnikov ipd.) in politikov, da ti v okviru festivala učenja izrazijo svoje poglede in izkušnje z izobraževanjem odraslih.

11. Čeprav je treba biti pripravljen na nenehne spremembe in prilagoditve v odvisnosti od aktualnih političnih razprav in prednosti (npr. nove teme, novi pristopi, novi partnerji in nove pobude), naj izvajalec/koordinator festivala učenja vendarle zagotovi trajnost, in sicer z ohranitvijo temeljnih struktur in partnerjev. Doseženo naj bo razumno ravnovesje med trajnostjo, prožnostjo in inovativnostjo, zato da koncept festivala učenja ostane svež in privlačen za javnost.

12. Učeče se odrasle je treba prepoznati kot partnerje in jih vključiti v vse kontekste, kjer tečejo razprave in se načrtujejo politične pobude na področju izobraževanja odraslih. Obstaja potreba po forumih oziroma mrežah učečih se odraslih kot posvetovalnih mehanizmih za oblikovanje ponudbe in politike izobraževanja odraslih v vseh državah, na lokalni, nacionalni in mednarodni ravni. Izvajalci naj z vsemi sredstvi, ki so jim na voljo, dejavno podprejo vzpostavitev in delovanje forumov in mrež učečih se odraslih.

Zaključki in priporočila z vidika učečih se odraslih

Načini vključevanja predstavnikov učečih se odraslih v oblikovanje politike in ponudbe izobraževanja in učenja

Pričujoča priporočila in predloge sta pripravila dva izmed učečih se odraslih, vključenih v dejavnosti mreže IntALWinE, t.j. v Mednarodni forum učečih se odraslih, oktobra 2004, v mednarodni študijski obisk, maja 2005, ter v pripravo publikacije I did it my way: Journeys of Learning in Europe: John Gates iz Walesa in Winifred Hignell iz Severne Irske, v sodelovanju z drugimi člani te mednarodne skupine.

Kontekst

Učeči se odrasli, ki so sodelovali v projektu IntALWinE, menijo, da je bil projekt uspešen. Poleg načrtovanih je prinesel tudi nenapovedane rezultate, ki so se porodili spontano, kot posledica tega, da so se v okviru projekta zbrali učeči se odrasli iz različnih držav. Pokazalo se je celo, da so bile priložnosti za srečanja in pogovore z učečimi se odraslimi iz drugih držav največja dodana vrednost, ki jo je prinesel pričujoči projekt. Partnerji so lahko spoznali, da jim je to medsebojno sodelovanje prineslo določene koristi, lahko pa si tudi predstavljajo, kako koristno bi bilo tudi za druge učeče se odrasle.

Udeleženci so se seznanili s tem, kako so učeči se odrasli sposobni sodelovati v razpravah in vplivati na oblikovanje in izpeljavo ponudbe izobraževanja in učenja v drugih državah, zato so prišli do zaključka, da mora veljati temeljno načelo: "Učeči se odrasli imajo pravico biti vključeni v kakršno koli razpravo, ki zadeva njihovo učenje."

› Koristi:
Udeleženci dejavnosti IntALWinE so lahko spoznali, da večja vključenost ne prinaša koristi le posameznemu odraslemu, temveč lahko vpliva na izobraževalno ponudbo v njihovi državi. Večja vključenost bi omogočala uspešnemu učečemu se odraslemu, da vrne sistemu izobraževanja/učenja del tega, kar je na svoji poti prejel, ter da se usposobi in pridobi ustrezne kvalifikacije za delovanje v skupnosti.

› Priporočilo:
Učečim se odraslim naj bo omogočeno, da se naučijo novih spretnosti in da le-te uporabljajo v okolju, ki jih ne ogroža. Dana naj jim bo torej priložnost, da se udeležijo seminarjev/konferenc na lokalni, nacionalni in mednarodni ravni.

Vključevanje posameznih učečih se odraslih

Posamezni učeči se odrasli se lahko udeležijo različnih dejavnosti na različnih ravneh in z različnimi cilji – v odvisnosti od njihovih okoliščin in posameznega nacionalnega oziroma lokalnega konteksta.

- Entuziasti: učeči se odrasli, ki so pripravljeni spregovoriti skupinam bodočih učečih se odraslih o tem, kako so doživljali svoje učenje. S svojimi prispevki lahko nastopijo na dnevih odprtih vrat in drugih dogodkih, kjer gre za spodbujanje obiskovalcev, da se vključijo v izobraževanje/učenje.
- Mentorji: v slovarju so opredeljeni kot "izkušeni in zaupanja vredni svetovalci". Učeči se odrasli kot mentorji lahko nudijo podporo na novo vključenim z nasveti in motiviranjem, da naj vztrajajo.
- Zmagovalci (Learning Champions): učeči se odrasli, ki prek radia ali tiska spregovorijo o svoji učni zgodbi, zato da bi druge motivirali s svojim zgledom. V idealnem primeru gre za učeče se, ki so že prejeli priznanja/nagrade za svoje dosežke v okviru tedna učečih se odraslih ali drugega festivala učenja.
- Aktivisti: učeči se odrasli, člani skupnosti, ki jih je mogoče usposobiti in jim nuditi podporo, zato da gredo na teren raziskovat, kakšno ponudbo izobraževanja/učenja si v dani skupnosti želijo.
- Zagovorniki: učeči se odrasli, ki znajo predstaviti prednosti, ki jih prinaša učenje, vrsti različnih ciljnih skupin, in ki znajo pomembne teme predstaviti strokovnjakom.
- Člani upravnih organov: učeči se odrasli, ki kot predstavniki učečih se delujejo v odborih in svetih ter so sposobni posredovati informacije v obe smeri: o tem, kaj želijo trenutni in potencialni učeči se, ter o tem, kaj je predmet razprave in kakšne odločitve so bile sprejete v teh organih.

› Koristi:
Pomembno je imeti v mislih, da bodo različne spretnosti, ki so si jih učeči se odrasli pridobili, jih uporabljali in okrepili, ko so prevzeli eno ali več zgoraj omenjenih vlog, prinesle koristi širši skupnosti.

Uspešni učeči se odrasli lahko s svojim zgledom:
- spremeni naravnanost – tako politikov kot drugih odraslih, ki jim učenje zbuja odpore,
- pokaže, da je ovire mogoče preseči,
- osvetli načine, kako doseči nove ciljne skupine,
- motivira druge ljudi, da se vključijo ali vsaj poiščejo več informacij,
- pritegne pozornost medijev.

›Priporočila:
Da bi bili učeči se odrasli sposobni prevzeti omenjene vloge in različne odgovornosti, jih je treba usposobiti. Usposabljanje naj obsega osvojitev komunikacijskih spretnosti, sposobnosti timskega dela in vodenja skupin ter poznavanje izobraževalnega sistema v njihovi državi. Učeče se odrasle je treba usposabljati ter jim zagotavljati priložnosti, da s tem, ko so povprašani za njihova mnenja, dejansko povzročajo spremembe. Poleg tega naj bi dobro poznali načela demokratičnosti.

Učeči se odrasli – zmagovalci so že bili identificirani v okviru tednov učečih se odraslih oziroma drugih festivalov učenja v nekaterih od sodelujočih držav. Večina jih je navdušencev, ki so pripravljeni nekaj dati v zameno za to, kar so od sistema izobraževanja/učenja prejeli.

› Koristi:
Učeči se odrasli – zmagovalci so velika prednost in imajo velik potencial. Z uporabo že pridobljenega znanja in izkušenj lahko dejavno promovirajo učenje v posamezni skupnosti. Pomen učenja lahko zagovarjajo pred tistimi, ki še niso vključeni, tako da:
- spregovorijo potencialnim udeležencem,
- vodijo učeče se odrasle v lokalnih pobudah, namenjenih promociji učenja,
- spregovorijo lokalnim izvajalcem izobraževanja,
- spregovorijo lokalnim medijem,
- spregovorijo lokalnim organizacijam.

› Priporočila:
Učeči se odrasli so strokovnjaki, kar zadeva 'rabo' obstoječega izobraževalnega sistema. Izkusili so določene probleme in prav oni morda vedo, kako jih rešiti in preseči. Le oni vedo, ali ponujeno izobraževanje dejansko prinaša, kar obljublja. Uspešni učeči se odrasli, ki smo jih odkrili v okviru festivala učenja, naj delujejo kot zgoraj opredeljeni zmagovalci na daljši rok (npr. vse leto), saj bi bilo škoda vloženih naporov, če bi bili zmagovalci le za 'eno noč'!

Poleg tega, da uporabimo izkušnje, ki jih učeči se odrasli – zmagovalci že imajo, je smiselno njihovo znanje in izkušnje še razširiti, zato da lahko še bolj učinkovito prispevajo k izboljšanju izobraževanja odraslih, in sicer tako, da:
- jih povabimo na nacionalne in mednarodne konference, seminarje in druge dogodke,
- jim omogočimo, da spregovorijo v imenu drugih učečih se odraslih na nacionalni in mednarodni ravni,
- jih spodbujamo, da so na voljo za intervjuje z nacionalnimi mediji,
- jih vključujemo v sestanke komisij in odborov, na katerih se oblikuje izobraževalna politika.

Forumi učečih se odraslih

Forum učečih se odraslih je srečanje učečih se odraslih, ki so trenutno vključeni v kakršno koli obliko učenja. Člani foruma se srečajo zato, da opredelijo sporna vprašanja in probleme, povezane z njihovim učenjem, da si izmenjajo izkušnje, drug drugemu dajejo podporo, najdejo razloge za praznovanje kot tudi razloge za skrb, podpirajo in proslavijo razvoj in pripravo strategij, ki bodo prinesle potrebne spremembe.

Srečevanja učečih se odraslih omogočajo oblikovanje kolektivnih in izvirnih stališč, 'glasu', ki spregovori v njihovem imenu. Forum je sredstvo za skupno razpravo učečih se odraslih s strokovnjaki, izvajalci izobraževanja kot tudi predstavniki izobraževalne politike.

Izvajalci izobraževanja bodo izvedeli, ali njihovi programi zadovoljujejo potrebe učečih se odraslih le tako, da jih bodo o tem povprašali oziroma da bodo prisluhnili 'glasu učečih se'. Drug pogoj je ta, da bodo učeči se sposobni svoja mnenja in pomisleke izraziti. Edini način, da bodo financerji ugotovili, ali je bil njihov denar učinkovito porabljen, je ta, da bodo povprašali učeče se odrasle, ali in kaj so pridobili v posameznem izobraževalnem programu.

›Koristi:
Denar, vložen v izobraževalno ponudbo, bo mogoče bolje usmerjati, če se bomo posvetovali z učečimi se odraslimi, ki najbolje vedo, kaj potrebujejo oni sami in kaj skupnost, v kateri živijo. Ker učeči se odrasli živijo in delajo v svojih skupnostih, lahko najbolje opredelijo, kaj le-te potrebujejo, zato lahko postanejo pomembna gonilna sila za razvoj kulture učenja v teh skupnostih.

Povratna informacija učečih se odraslih je neprecenljivo sredstvo za omogočanje sprememb. Za učeče se odrasle je občutek, da so spodbujevalci sprememb v svojih okoljih, dragocena in motivirajoča izkušnja. Njihovo povratno informacijo je mogoče doživljati tudi kot ključno komponento odgovornosti.
Forum učečih se odraslih lahko prispeva k novemu načinu načrtovanja izobraževanja in usposabljanja.
Forum učečih se odraslih lahko bistveno prispeva k razvoju učečih se družb in skupnosti.

› Priporočila:
Učeče se odrasle – zmagovalce, ki so že identificirani in usposobljeni, je mogoče uporabiti kot temelje za oblikovanje foruma učečih se odraslih. Vzpostavitev foruma in njegovo delovanje je treba podpreti denarno, strokovno in moralno. Postopoma pa naj bi forume prevzeli in neposredno upravljali učeči se odrasli sami.

Mreže učečih se odraslih

Mrežo učečih se odraslih sestavljajo forumi učečih se odraslih in posamezni učeči se odrasli. Slednji so lahko vključeni v katero koli obliko učenja – formalno ali neformalno, javno-veljavno ali brez javne veljave. Mreža učečih se odraslih se lahko sestaja kjer koli – v skupnosti ali v ustanovi, ki izvaja formalno izobraževanje, deluje pa lahko tudi prek e-pošte. Prednost mreže učečih se odraslih je ta, da lahko doseže posameznike, ki so geografsko oddaljeni, in tako vzpostavlja široke povezave, temelječe na skupnih interesih, težavah kot tudi stališčih.

›Koristi:
Mreža učečih se odraslih lahko pripomore k identifikaciji predstavnika učečih se odraslih, ki lahko postane član komisij in odborov ter se udeležuje razprav o izobraževanju odraslih, vključno s politiko, načrtovanjem, upravljanjem in spremljanjem ponudbe izobraževanja odraslih. Glede na to, da ima mreža učečih se odraslih širok domet in da je zagotovljeno trajno medsebojno sporazumevanje njenih članov, lahko pripomore tudi k:

- vzpostavitvi delovnega dialoga z oblastmi (na nacionalni in lokalni ravni) ter vsemi izvajalci izobraževanja odraslih,
- opredelitvi prednosti in pomanjkljivosti ponudbe izobraževanja odraslih, tako da te teme posreduje v razpravo predstavnikom oblasti, izvajalcem izobraževanja odraslih, financerjem in drugim vpletenim.

›Priporočila:
Uspešna mreža učečih se odraslih potrebuje podporo politike in stroke. Obenem si mora mreža prizadevati za to podporo, tako da dokaže, da je je vredna. Primer podpore s strani strokovnjakov bi lahko bila baza podatkov o učečih se odraslih, ki so že izrazili svojo pripravljenost, da sodelujejo pri oblikovanju politike in promociji učenja. Ta baza lahko pomaga tudi izvajalcem izobraževanja odraslih prepoznati posameznike za prevzemanje posameznih obveznosti in nalog, kar bi pripomoglo k povečanju zmogljivosti posameznih učečih se odraslih kot tudi k obogatitvi celotne mreže.

Evropska mreža učečih se odraslih

Eden od nepredvidenih učinkov projektnega sodelovanja mreže IntALWinE se je dogodil, ko se je nekaj učečih se odraslih in projektnih partnerjev srečalo na globalni konferenci v okviru Mednarodnega tedna učečih se odraslih, oktobra 2005 v Oslu na Norveškem. Dogovorili so se, da bodo združili sile in se pod vodstvom Škotskega partnerstva za izobraževanje odraslih (SALP) prijavili za projekt Evropske komisije, zato da bi vzpostavili Evropsko mrežo učečih se odraslih, ki bi nadaljevala z delom, začetim v projektu IntALWinE.

Glavni namen Evropske mreže bi bila vzpostavitev navdušujoče povezanosti učečih se odraslih iz vse Evrope, ki bi si lahko izmenjevali izkušnje, si medsebojno svetovali in se podpirali, si izmenjevali informacije o razvoju forumov in mrež učečih se odraslih v sodelujočih državah. Evropska mreža bi lahko služila tudi kot podpora za širitev primerov dobre prakse, kar zadeva ponudbo izobraževanja odraslih z vidika odraslih udeležencev. Omogočala bi tudi prepoznavanje skupnih ovir, ki odraslim iz sodelujočih držav otežujejo vključevanje v izobraževanje in učenje, pa tudi inovativnih rešitev za preseganje teh ovir.

Pričakuje se, da bodo v vsaki partnerski državi organizirani lokalni, regionalni, nacionalni in mednarodni dogodki, na katerih bodo učeči se odrasli imeli priložnost spoznati svoje vrstnike, druge učeče se odrasle, izvajalce izobraževanja in predstavnike političnih oblasti iz različnih držav.

›Koristi:
Mnoge direktive, ki jih izdaja Evropska komisija o izobraževanju in učenju, poudarjajo potrebo po tem, da učeči se odrasli na mednarodni ravni izrazijo svoja stališča in da se vsi učeči se odrasli v Evropi usposobijo za to, da zavzamejo bolj dejavno vlogo pri oblikovanju in uresničevanju svojih učnih poti. Evropska mreža učečih se odraslih lahko:

- podpre nacionalne/lokalne forume in mreže učečih se odraslih pri izmenjavi primerov dobre prakse,
- pomaga pri vzpostavitvi nacionalnih/lokalnih forumov in mrež učečih se odraslih v drugih državah,
- promovira mobilnost posameznih učečih se odraslih iz evropskih držav in jih podpre pri tem, da se udeležujejo mednarodnih kampanj,
- omogoči učečim se odraslim raziskovalno delo,
- deluje kot informacijski servis za Evropsko komisijo in parlament.

›Priporočila:
Razvoj Evropske mreže učečih se odraslih bo v veliki meri odvisen od podpore Evropske komisije ter drugih meddržavnih organizacij in sodelujočih nacionalnih organizacij. Komisija naj denarno podpre prej omenjeno prijavo, podporo pa naj izrazita tudi Evropska zveza za izobraževanje odraslih (EAEA) in Unesco. Sodelujoče nacionalne organizacije naj zagotovijo denarno pokritje za udeležbo po enega strokovnjaka in enega predstavnika učečih se odraslih v projektnih dejavnostih.

Splošni izzivi in priporočila za vključevanje učečih se odraslih

Kljub nedvomnim koristim, ki jih bi omogočilo vključevanje učečih se odraslih v oblikovanje politike in ponudbe izobraževanja odraslih, sta bila opredeljena dva temeljna izziva: naravnanost in potrebe učečih se odraslih na eni strani ter naravnanost strokovnjakov in politikov na drugi strani.

Prvi problem, ki se ga je treba dotakniti, je nedejavnost učečih se odraslih. Treba jih je motivirati. Tisti, ki bi se morali vključiti v izobraževanje oziroma učenje, na splošno nimajo prav veliko izkušenj s tem, da bi jih kdo spraševal o njihovem mnenju, zato ne pričakujejo, da bi se kdo zanimal za njihova stališča glede izobraževanja. Ti posamezniki ponavadi menijo, da jim nihče ne bo prisluhnil niti upošteval njihovega mnenja.

Na začetku bodo učeči se odrasli nezaupljivi in bodo dvomili v to, da bo njihova vloga spodbujevalca sprememb sploh upoštevana. Njihova druga skrb je, da bodo sestanki, na katere bodo vabljeni, le priložnost za izmenjavo obilo besed, ki jim ne bo sledilo veliko dejanj.

›Priporočila:
Učeči se odrasli so ponavadi polno zaposleni s svojim načinom življenja: imajo družine, delo in so vključeni v izobraževalne programe. V nasprotju s strokovnjaki zanje udeleževanje sestankov praviloma ni sestavni del delovnega dne. Zato, da se nekega sestanka udeležijo, se morajo odpovedati delu svojega izobraževanja, prostega časa ali družinskega življenja. Prav zato je pomembno, kako se sestanke načrtuje in da se pri tem upošteva potrebe in okoliščine učečih se odraslih – seveda, če je njihova udeležba dejansko zaželena.

Deset namigov za vključevanje učečih se odraslih na sestanke pomembnih organov:

1. *Bolje je povabiti dva udeleženca kot enega, ker jima to omogoča večjo prožnost pri udeležbi in medsebojno podporo.*

2. *Bistveno je zagotoviti povrnitev potnih in drugih stroškov še pred samim sestankom, razen če je drugače dogovorjeno, saj ni mogoče pričakovati, da bodo udeleženci založili denar za stroške potovanja in dnevnice.*

3. *Udeležencem je treba ponuditi pokritje stroškov za varstvo (otrok, ostarelih družinskih članov) in se o tem jasno dogovoriti še pred sestankom.*

4. *Lahko se zgodi, da je posamezni udeleženec zelo voljan sodelovati na začetku, z naraščajočo samozavestjo in novimi priložnostmi pa lahko njegova pripravljenost upade. Treba je zagotoviti vključevanje vedno novih učečih se odraslih, ki ga lahko nadomestijo.*

5. *Če udeležencu grozi, da bo zaradi udeležbe na sestanku izgubil dnevno plačo, mu je treba zagotoviti ustrezno nadomestilo. Kadar se nekega sestanka udeležijo strokovnjaki, je to namreč del njihovega plačanega dela, pri učečih se odraslih pa največkrat ni tako.*

6. *Treba je zagotoviti predstavnika izvajalcev izobraževanja, ki bo poskrbel za predstavnika učečih se, tako da bo slednji vedel, na koga se lahko obrne za pojasnila glede ozadja posameznih tem, uporabljenega žargona ipd.*

7. *Okoliščine sestanka je treba skrbno načrtovati: kraj sestanka naj bo enostavno dostopen, čas pa naj bo ustrezen glede na situacijo odraslih, ki imajo majhne otroke, oziroma tistih, ki pripotujejo od daleč. Učeči se odrasli se praviloma ne morejo udeležiti sestankov, organiziranih v njihovem delovnem času.*

8. *Vnaprej je treba doreči namen udeležencev prisotnosti na sestanku. Njegova vloga naj bo enakovredna vlogi strokovnjakov, sicer njegova prisotnost ni smiselna. V razpravi naj ne bo uporabljen žargon, pa tudi pokroviteljsko vedenje ni priporočljivo.*

9. *Učeči se odrasli bo prišel na sestanek z vnemo in pripravljenostjo, da opravi svojo nalogo. Če bo opazil, da njegovo navdušenje ne obrodi sadov, bo razočaran in bo nehal prihajati. Obe strani se morata zavzemati za uresničevanje dogovorjenih nalog.*

10. *Učečim se odraslim bi koristilo usposabljanje na temo 'spretnosti sestankovanja' in 'spretnosti predstavljanja vsebin'.*

Upoštevati je treba tudi druge ovire, ki bi lahko odvračale učeče se odrasle od tega, da se udeležujejo sestankov in dejavnosti, kjer se oblikuje politiko in ponudbo izobraževanja odraslih, kot npr.: izgubo dela plače, stroške prevoza (to je ponavadi problem učečih se odraslih z nizkimi dohodki), varstvo majhnih otrok pri mlajših odraslih in varstvo družinskih članov pri starejših odraslih.

Do sedaj se zdi, da obstaja določeno tveganje, če se posvetuješ z učečimi se odraslimi o tem, kaj želijo in kakšna so njihova mnenja. Menedžerji in izvajalci izobraževanja se ne počutijo najbolje pri tem, ko si delijo moč z udeleženci, vendar bodo morali razviti kulturo, v kateri je odkrita in poštena povratna informacija dobrodošla in v kateri je varno izraziti svoje poglede. Pri izvajalcih izobraževanja odraslih in oblikovalcih politike je torej potreben kulturni premik.

Dodatno delo in denarna podpora bosta potrebna za to, da bo zagotovljena povratna informacija učečim se odraslim in da bodo izpeljane bistvene akcije. Pomembna sta tudi transparentnost namena konzultacije z učečimi se odraslimi ter zavedanje o tem, katere predloge je sploh mogoče spraviti v življenje.

Če obstaja resnična želja, da se učeči se odrasli usposobijo in okrepijo, da so dejavnosti zares osredotočene na učeče se odrasle in da jih slednji tudi vodijo, potem je treba upoštevati naslednje:

- učeče se odrasle je treba obravnavati enakovredno in kot dejansko odrasle osebe,
- učečim se odraslim je treba dati moč, da prevzamejo učinkovito vlogo pri krojenju izobraževalne ponudbe,
- zagotoviti jim je treba možnosti, da izrazijo svoja stališča in tako vplivajo na izobraževalno ponudbo,
- zagotoviti je treba, da vodje projektov ne le poslušajo, temveč tudi delujejo v skladu s kolektivnim dogovorom.

Zaključne pripombe na projekt IntALWinE

Četudi se je Socrates/Grundtvig projekt IntALWinE zaključil, bi pomenilo korak nazaj, če bi se mreža razpustila brez načrtov za nadaljnje sodelovanje in če bi se porazgubili odnosi, stiki in izkušnje sodelovanja. Projektni partnerji naj bi še naprej sodelovali, spremenili bi le svoj fokus: preučevali naj bi koristi, ki bi jih prineslo sodelovanje z učečimi se odraslimi – zmagovalci v okviru posameznih tednov učečih se odraslih in drugih festivalov učenja. Da bi lahko to nalogo uspešno izpeljali, bi morali upoštevati zgoraj opisana načela in prakso.

›Priporočila:
Člani mreže IntALWinE naj:

- v večji meri promovirajo vključevanje učečih se odraslih – zmagovalcev,
- poiščejo načine vključevanja učečih se odraslih v delo članov mreže,
- poiščejo načine, kako denarno podpreti vključevanje učečih se odraslih,
- poiščejo načine, kako denarno podpreti mreže učečih se odraslih,
- podprejo Evropsko mrežo učečih se odraslih.

Potencialna področja raziskovanja, ki bi se ga lahko lotili učeči se odrasli:

- *Zadovoljstvo učečih se - ali se z njimi kdo o tem posvetuje in kako, ali jim ta način ustreza, ali jih posledice posvetovanja zadovoljujejo?*
- *Ali so pri promociji učenja učeči se odrasli vključeni kot promotorji? Če da, kako in kako uspešni so pri tem?*
- *Kako je mogoče učeče se odrasle motivirati, da postanejo dejavni udeleženci v procesih odločanja o izobraževanju in učenju?*
- *Kateri je najboljši način vplivanja učečih se odraslih na politiko izobraževanja in odločitve v zvezi z njegovim financiranjem?*
- *Kako lahko učeči se odrasli nastopijo kot zagovorniki učenja v imenu drugih učečih se odraslih?*
- *Ali je mogoče uporabiti forum učečih se odraslih za spodbujanje demokratičnih procesov?*
- *Bi udeležba v forumu učečih se odraslih spodbudila dejavno državljanstvo?*
- *Kakšne so potrebe učečih se odraslih in v čem se razlikujejo od države do države?*
- *Se potrebe posameznika in potrebe na ravni države razlikujejo? Če se, ali jih je mogoče uskladiti?*
- *Kako je mogoče premagati odpore nekaterih politikov in izvajalcev izobraževanja odraslih do tega, da sprejmejo učeče se odrasle kot resnične partnerje v procesu izobraževanja?*
- *Napišite ustanovno listino foruma/mreže učečih se odraslih, ki bi bila uporabna v Evropi in svetu!*

Člani mednarodne skupine učečih se odraslih – polni energije po uspešnem študijskem obisku v Walesu

Seznam partnerjev mreže IntALWinE

Koordinacija projekta:
Ga. Bettina Bochynek
Unesco Institute
for Lifelong Learning (UIL)

Feldbrunnenstrasse 58
20148 Hamburg
Germany
Tel.: +49 40 4480 4144
Faks: +49 40 410 723
b.bochynek@unesco.org

Bolgarija
Ga. Maria Todorova
Sofia Office of the
Institute for International
Cooperation/German Adult
Education Association (IIZ-DVV)

Ul. Knjaz Boris I 147
1000 Sofia
Bulgaria
Tel.: +359 2 9836 543
Faks: +359 2 9836 482
todorova@iizdvv-bg.org

Ciper
G. Klitos Symeonides
Cyprus Adult Education
Association

PO Box 24019
Nicosia
Cyprus
Tel.: +357 9947 0810
Faks: +357 2248 6714
klitossy@cytanet.com.cy

Estonija
Ga. Sirje Plaks
Association of Estonian Adult
Educators ANDRAS (AEAE)

Valge 10
Tallinn 11413
Estonia
Tel.: +372 6 2116 71
Faks: +372 6 2116 70
sirje@andras.ee

Finska
Ga. Eeva-Inkeri Sirelius
Finnish Adult Education
Association (FAEA)

Annankatu 12 A 15
00120 Helsinki
Finland
Tel.: +358 9 6120 3711
Faks: +358 9 6465 04
eeva-inkeri.sirelius@vsy.fi

Madžarska
Ga. Eva Zsófia Fesztbaum
Hungarian Folk High School Society
(HFHSS)

Puskin Utca 12
Budapest 1088
Hungary
Tel.: +36 1 4111 459
Faks: +36 1 4111 460
zsofi@nepfoiskola.hu

Islandija
Ga. Adalheidur Jónsdóttir
EDUCATE – Iceland

Grensavegur 16a
108 Reykjavik
Iceland
Tel.: +354 5991 440
Faks: +354 5991 401
alla@mennt.is

Italija
Ga. Francesca Landi
Popular University of Rome
(UPTER)

Via del Corso 101
00186 Rome
Italy
Tel.: +39 06 6920 43310
Faks: +39 06 6780 702
landi@upter.it

Litva
Ga. Vilija Lukosuniene
Lithuanian Association of Adult
Education (LAAE)

Gelezinio vilko 12-440
Vilnius
Lithuania
Tel.: +370 5 2619 031
Faks: +370 5 2312 309
lssa@takas.lt

Nizozemska
Ga. Els Ranshuijsen
CINOP

Postbus 1585
5200-BP Den Bosch
Netherlands
Tel.: +31 73 6800 842
Faks: +31 73 6123 425
eranshuijsen@cinop.nl

Norveška
Ga. Berit Mykland
Norwegian Association for Adult
Education (NAAE)

PO Box 560 Sentrum
0105 Oslo
Norway
Tel.: +47 2414 8973
Faks: +47 2233 4085
berit.mykland@vofo.no

Romunija
Ga. Ileana Boeru
Popular University of Bucharest

Bd. Nicolae Balcescu 18
Bucaresti Sector 1
Romania
Tel.: +40 21 3146 637
+40 21 3101 184
Faks: +40 21 3140 063
updalles@pcnet.ro in
ileanaboeru@yahoo.com

Slovenija
Ga. Zvonka Pangerc Pahernik
Slovenian Institute
for Adult Education (SIAE)

Šmartinska 134a
1000 Ljubljana
Slovenia
Tel.: +386 1 5842 567
Faks: +386 1 5842 550
zvonka.pangerc@acs.si

Španija
Ga. Montserrat Morales Corraliza
Ga. Isabel García-Longoria Serrano
Spanish Federation
of Popular Universities
(FEUP)

c/ Los Madrazo 3, 1°
28014 Madrid
Spain
Tel.: +34 91 5219 108
Faks: +34 91 5231 087
info@feup.org

Švica
Ga. Ruth Jermann
Swiss Association for Adult
Learning (SVEB)

Oerlikonerstrasse 38
8057 Zürich
Switzerland
Tel.: +41 1 3116 455
Faks: +41 1 3116 459
ruth.jermann@alice.ch

Velika Britanija
Ga. Rachel Thomson
National Institute of Adult
Continuing Education (NIACE)

Renaissance House
20 Princess Road West
Leicester LE1 6TP
United Kingdom
Tel.: +44 116 2044 200
Faks: +44 116 2230 050
rachel.thomson@niace.org.uk

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

UNESCO Institute
for Lifelong Learning

International
Adult
Learners
Week
in Europe

Directorate General
for Education and Culture

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

UNESCO Institute
for Lifelong Learning

International
Adult
Learners
Week
in Europe

Directorate General
for Education and Culture